

USTAWA
z dnia 27 sierpnia 1997 r.

o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu
osób niepełnosprawnych¹⁾

Opracowano na podstawie tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407 Nr 217, poz. 1427, Nr 226, poz. 1475, Nr 238, poz. 1578, Nr 254, poz. 1700, Nr 257, poz. 1726.

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

- 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności określonych w art. 3 lub
- 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub
- 3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia – zwanych dalej „osobami niepełnosprawnymi”.

Art. 2.

Ilekróć w ustawie jest mowa o:

- 1) najniższym wynagrodzeniu²⁾ – oznacza to minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w grudniu roku poprzedniego, ustalane na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) osobie niepełnosprawnej bezrobotnej lub niepełnosprawnej poszukującej pracy – oznacza to osobę niepełnosprawną bezrobotną lub niepełnosprawną poszukującą pracy w rozumieniu *przepisów o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu*³⁾;

---

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. WE L 303 z 02.12.2000).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

²⁾ W latach 2011 i 2012 przez najniższe wynagrodzenie rozumie się minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w grudniu 2009 r.

³⁾ Obecnie: przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

- 3) organizacjach pozarządowych – oznacza to organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.⁴⁾);
- 4) przeciętnym wynagrodzeniu – oznacza to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 224 i Nr 134, poz. 903);
- 4a) kosztach płacy – oznacza to wynagrodzenie brutto oraz finansowane przez pracodawcę obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe naliczone od tego wynagrodzenia i obowiązkowe składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- 5) uczestnictwie w życiu społecznym – oznacza to możliwość pełnienia ról społecznych oraz pokonywania barier, w szczególności psychologicznych, architektonicznych, urbanistycznych, transportowych i w komunikowaniu się;
- 6) wskaźniku zatrudnienia osób niepełnosprawnych – oznacza to przeciętny miesięczny udział procentowy osób niepełnosprawnych w zatrudnieniu ogółem, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy;
- 7) warunkach pracy chronionej – oznacza to warunki, o których mowa w art. 28 albo art. 29, i uzyskanie statusu zakładu pracy chronionej albo zakładu aktywności zawodowej;
- 8) przystosowanym stanowisku pracy osoby niepełnosprawnej – oznacza to stanowisko pracy, które jest oprzyrządowane i dostosowane odpowiednio do potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności;
- 9) staroście – oznacza to także prezydenta miasta na prawach powiatu;
- 10) niepełnosprawności – oznacza to trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy;
- 11) psie asystującym – oznacza to odpowiednio wyszkolonego i specjalnie oznaczonego psa, w szczególności psa przewodnika osoby niewidomej lub niedowidzącej oraz psa asystenta osoby niepełnosprawnej ruchowo, który ułatwia osobie niepełnosprawnej aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Art. 2a.

1. Osobę niepełnosprawną wlicza się do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych począwszy od dnia przedstawienia pracodawcy orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność.

---

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135, z 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 94, poz. 651, z 2008 r. Nr 209, poz. 1316, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 22, poz. 120 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 127, poz. 857.

2. W przypadku przedstawienia pracodawcy kolejnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność, osobę niepełnosprawną wlicza się do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych począwszy od dnia złożenia wniosku o wydanie orzeczenia, jeżeli z orzeczenia wynika, że w tym okresie osoba ta była niepełnosprawna, a wniosek o wydanie orzeczenia został złożony nie później niż w dniu następującym po dniu, w którym upłynął termin ważności poprzedniego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Bez względu na datę złożenia wniosku o wydanie kolejnego orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność, osobę niepełnosprawną wlicza się do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych również w okresie do 3 miesięcy poprzedzających dzień przedstawienia pracodawcy kolejnego orzeczenia, jeżeli z treści tego orzeczenia wynika, że w tym okresie osoba ta była niepełnosprawna.
4. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do dokumentów potwierdzających wystąpienie u pracownika schorzeń, o których mowa w art. 26a ust. 1b, lub schorzeń określonych na podstawie art. 21 ust. 7.

Rozdział 2

Orzekanie o niepełnosprawności

Art. 3.

1. Ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą:
  - 1) znaczny;
  - 2) umiarkowany;
  - 3) lekki.
2. Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi także podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 4.

1. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.
2. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.
3. Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.
4. Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób pod-

stawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

5. Zaliczenie do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności osoby, o której mowa w ust. 1 lub 2, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej, w przypadkach:
  - 1) przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej;
  - 2) zatrudnienia w formie telepracy.
6. Kontrolę w zakresie spełniania warunku, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, przeprowadza Państwowa Inspekcja Pracy.

Art. 4a.

1. Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.
2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, kryteria oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.

Art. 5.

Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 1a) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 1, jest traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1, jest traktowane na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
- 3) częściowej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 3, oraz celowości przekwalifikowania, o którym mowa w art. 119 ust. 2 i 3 ustawy wymienionej w pkt 1, jest traktowane na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Art. 5a.

1. Osoby posiadające ważne orzeczenia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów, niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, o których mowa w art. 62, oraz orzeczenia, o których mowa w art. 5, mogą składać do zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności i

- wskazań, o których mowa w art. 6b ust. 3, dla celów korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.
2. W postępowaniu w sprawach, o których mowa w ust. 1, zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności wydaje orzeczenie, w którym:
    - 1) stopień niepełnosprawności określa się na podstawie przedłożonych orzeczeń, o których mowa w ust. 1, zgodnie z przepisami, o których mowa w art. 5 i 62;
    - 2) wskazania, o których mowa w art. 6b ust. 3, ustala się stosownie do naruszonej sprawności organizmu i ograniczeń funkcjonalnych uzasadniających korzystanie z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.
  3. Zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności ma prawo żądać od właściwych organów rentowych udostępnienia kopii orzeczeń, o których mowa w ust. 1, a organy te są obowiązane do ich udostępniania.
  4. Od orzeczenia, o którym mowa w ust. 2, nie służy odwołanie.

Art. 6.

1. Powołuje się zespoły orzekające o niepełnosprawności:
  - 1) powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności – jako pierwsza instancja;
  - 2) wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności – jako druga instancja.
- 1a. Wydatki związane z tworzeniem i działalnością zespołów są pokrywane ze środków finansowych budżetu państwa. Wydatki te mogą być również pokrywane ze środków finansowych jednostek samorządu terytorialnego.

[2. Właściwość miejscową powiatowego i wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności ustala się według miejsca stałego pobytu w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych.]
- <2. Właściwość miejscową powiatowego i wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności ustala się według miejsca stałego pobytu w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności.>**
3. Właściwość miejscową zespołu orzekającego o niepełnosprawności ustala się według miejsca pobytu w przypadku osób:
  - 1) bezdomnych;
  - 2) przebywających poza miejscem stałego pobytu ponad dwa miesiące ze względów zdrowotnych lub rodzinnych;
  - 3) przebywających w zakładach karnych i poprawczych;
  - 4) przebywających w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej.
4. W przypadku osób, o których mowa w ust. 3 pkt 2–4, zespół orzekający o niepełnosprawności jest obowiązany przesłać zawiadomienie o wydanym orzeczeniu do powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności właściwego zgodnie z ust. 2.

Nowe brzmienie ust. 2 w art. 6 wchodzi w życie z dn. 1.08.2011 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 217, poz. 1427).

Art. 6a.

1. Starosta w ramach zadań z zakresu administracji rządowej powołuje i odwołuje powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, zwany dalej „po-

- wiatowym zespołem”, po uzyskaniu zgody wojewody oraz przedkłada wojewodzie informacje o realizacji zadań.
2. Wojewoda po zasięgnięciu opinii starostów ustala obszar działania powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, który może obejmować swoim zasięgiem więcej niż jeden powiat, oraz siedziby wyjazdowych składów orzekających w powiatach, w których nie powołano powiatowego zespołu.
  3. Powiatowy zespół działający w mieście na prawach powiatu może być nazwany „miejskim zespołem do spraw orzekania o niepełnosprawności”. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.
  4. Wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, zwany dalej „wojewódzkim zespołem”, powołuje i odwołuje wojewoda.

Art. 6b.

1. Powiatowe zespoły orzekają na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo, za ich zgodą, na wniosek ośrodka pomocy społecznej.
2. Ośrodki pomocy społecznej mogą uczestniczyć na prawach strony w sprawach, w których orzekają powiatowe zespoły.
3. W orzeczeniu powiatowego zespołu, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, powinny być zawarte wskazania dotyczące w szczególności:
  - 1) odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby;
  - 2) szkolenia, w tym specjalistycznego;
  - 3) zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej;
  - 4) uczestnictwa w terapii zajęciowej;
  - 5) konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby;
  - 6) korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki;
  - 7) konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;
  - 8) konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
  - 9) spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.⁵⁾), przy czym w przypadku osób nie-

---

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 109, poz. 925, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486 i Nr 180, poz. 1494 i 1497, z 2006 r. Nr 17, poz. 141, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 190, poz. 1400, Nr 191, poz. 1410 i Nr 235, poz. 1701, z 2007 r. Nr 52, poz. 343, Nr 57, poz. 381, Nr 99, poz. 661, Nr 123, poz. 845, Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 37, poz. 214, Nr 100, poz. 649, Nr 163, poz. 1015, Nr 209, poz. 1320, Nr 220, poz. 1411 i 1426, Nr 223, poz. 1461 i 1462 i Nr 234, poz. 1573 i 1574, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 663, Nr 91, poz. 739, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 802 i 803, Nr 98, poz. 817 i Nr 168, poz. 1323 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 43, poz. 246, Nr 122, poz. 827, Nr 151, poz. 1013, Nr 152, poz. 1018 i Nr 182, poz. 1228.

pełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności spełnienie tych przesłanek może zostać stwierdzone jedynie w przypadku ustalenia przyczyny niepełnosprawności oznaczonej symbolem 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna).

Art. 6b¹.

1. W wojewódzkim zespole przeprowadza się specjalistyczne badania, w tym psychologiczne, zwane dalej „badaniami”, osób ubiegających się o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, na podstawie skierowań wystawionych odpowiednio przez lekarzy lub psychologów członków zespołów orzekających o niepełnosprawności.
2. Skierowanie powinno zawierać:
  - 1) nazwę zespołu, którego lekarz lub psycholog kieruje na badania;
  - 2) rodzaj badania, na które jest kierowana osoba zainteresowana;
  - 3) imię (imiona) i nazwisko osoby skierowanej;
  - 4) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub cechy dokumentu potwierdzającego obywatelstwo, w przypadku cudzoziemca nieposiadającego numeru PESEL;
  - 5) datę urodzenia;
  - 6) miejsce zameldowania albo pobytu;
  - 7) datę wystawienia skierowania;
  - 8) uzasadnienie do skierowania na badania;
  - 9) podpis i pieczętkę osoby kierującej i akceptującej przeprowadzenie badania.
3. Wyniki badań są sporządzane w formie pisemnej na formularzu badania, do którego dołącza się wydruki komputerowe lub wykonane zdjęcia.
4. Formularz badania zawiera następujące dane:
  - 1) numer ewidencyjny badania;
  - 2) nazwę wojewódzkiego zespołu, w którym badanie zostało wykonane;
  - 3) imię (imiona) i nazwisko osoby badanej;
  - 4) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub cechy dokumentu potwierdzającego obywatelstwo, w przypadku cudzoziemca nieposiadającego numeru PESEL;
  - 5) datę urodzenia;
  - 6) miejsce zameldowania albo pobytu;
  - 7) datę wykonania badania;
  - 8) wynik badania wraz z opisem;
  - 9) informację o załącznikach;
  - 10) podpis i pieczętkę odpowiednio lekarza lub psychologa wykonującego badanie.
5. Wyniki badań są przesyłane do zespołu, którego lekarz lub psycholog wystawił skierowanie, w terminie 3 dni roboczych od daty ich sporządzenia; drugi egzemplarz wyników jest przechowywany w wojewódzkim zespole łącznie z wydrukiem komputerowym lub wykonanymi zdjęciami.
6. Na wniosek osoby badanej lub jej przedstawiciela ustawowego wydaje się kopie wyników badań.

7. W wojewódzkim zespole prowadzi się rejestr badań w formie dokumentu piśmennego i elektronicznego. Rejestr ten powinien zawierać:
  - 1) numer ewidencyjny badania;
  - 2) dane osobowe osoby badanej, o których mowa w ust. 2 pkt 3–6;
  - 3) datę skierowania na badania;
  - 4) datę wykonania badania;
  - 5) imię i nazwisko lekarza lub psychologa wykonującego badania.
8. Wojewódzki zespół jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych osób badanych w celu wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.
9. Dane zgromadzone w formularzu badania lub załączniki udostępnia się, o ile są one niezbędne, do realizacji zadań określonych w ustawie:
  - 1) Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych;
  - 2) powiatowym zespołom.
10. Formularz badania i załączniki ulegają zniszczeniu po upływie 50 lat od dnia sporządzenia formularza badania.
11. Wojewódzki zespół jest obowiązany prowadzić odpowiednią ewidencję oraz zapewnić przechowywanie i ochronę przed uszkodzeniem, zniszczeniem bądź utratą dokumentacji dotyczącej badań.
12. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) zakres wykonywanych badań oraz tryb i warunki kierowania na te badania,
  - 2) warunki organizacyjne wykonywania badań,
  - 3) warunki techniczne pomieszczeń, w których są wykonywane badania– mając na względzie zapewnienie sprawnego przebiegu procesu orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Art. 6c.

1. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej „Pełnomocnikiem”, sprawuje nadzór nad orzekaniem o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności.
2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, polega na:
  - 1) kontroli orzeczeń co do ich zgodności z zebranymi dokumentami lub z przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności;
  - 2) kontroli prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności;
  - 3) szkoleniu członków wojewódzkich zespołów;
  - 4) udzielaniu wyjaśnień w zakresie stosowania przepisów regulujących postępowanie w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.
3. Jeżeli w ramach nadzoru Pełnomocnik stwierdzi, że istnieje uzasadniona wątpliwość co do zgodności orzeczenia ze stanem faktycznym lub że orzeczenie zostało wydane w sposób sprzeczny z przepisami dotyczącymi orzekania o niepeł-

- nosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, może zwrócić się do właściwego organu o:
- 1) stwierdzenie nieważności orzeczenia;
  - 2) wznowienie postępowania.
4. Pełnomocnik, w wyniku stwierdzonych w ramach nadzoru nieprawidłowości, może wystąpić:
- 1) do organu, który powołał zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, o odwołanie członków zespołu odpowiedzialnych za stwierdzone nieprawidłowości;
  - 2) do wojewody o cofnięcie zgody na powołanie powiatowego zespołu.
5. Nadzór, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, w imieniu Pełnomocnika realizują upoważnione przez niego osoby, posiadające wiedzę niezbędną do przeprowadzania kontroli. Pisemne upoważnienie jest wydawane na czas określony, nie dłuższy niż 2 lata.
6. Wojewoda pełni bezpośredni nadzór nad powiatowymi zespołami. Przepisy ust. 2, 3, 4 pkt 1 i ust. 5 stosuje się odpowiednio.
7. Wojewoda przedstawia Pełnomocnikowi informacje o realizacji zadań:
- 1) powiatowych zespołów, sporządzane na podstawie informacji otrzymanych od starostów;
  - 2) wojewódzkiego zespołu.
8. Od orzeczenia wojewódzkiego zespołu przysługuje odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem wojewódzkiego zespołu, który orzeczenie wydał. Jeżeli wojewódzki zespół uzna, że odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, wydaje orzeczenie, w którym uchyla lub zmienia zaskarżone orzeczenie.
9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) szczegółowe zasady wydawania orzeczeń, o których mowa w art. 5a, orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności, uwzględniając tryb postępowania przy orzekaniu oraz skład i sposób powoływania i odwoływania członków zespołów orzekających, a także sposób działania tych zespołów;
  - 2) rodzaj i zakres wymaganych kwalifikacji członków zespołów orzekających oraz tryb postępowania przy wydawaniu zaświadczeń uprawniających do orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, uwzględniając konieczność zapewnienia specjalistycznych kwalifikacji, odpowiednich do zakresu orzekania;
  - 3) warunki organizacyjne i techniczne, jakie powinny spełniać pomieszczenia zespołów orzekających, mając na względzie zapewnienie dostępu do tych pomieszczeń osobom niepełnosprawnym;
  - 4) tryb przeprowadzania szkoleń i minima programowe szkoleń dla specjalistów powoływanych do zespołów orzekających oraz sposób wyboru ośrodków szkoleniowych upoważnionych do prowadzenia szkoleń, kierując się koniecznością zapewnienia właściwego poziomu kształcenia, w tym odpowiedniego poziomu wiedzy specjalistycznej;
  - 5) standardy w zakresie kwalifikowania oraz postępowania dotyczącego orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności, uwzględniając

schorzenia naruszające sprawność organizmu i przewidywany okres trwania naruszenia tej sprawności, powodujące zaliczenie do odpowiedniego stopnia niepełnosprawności, a także oznaczenie symboli przyczyn niepełnosprawności;

- 6) wzory i terminy składania informacji, o których mowa w ust. 7 i art. 6a ust. 1, uwzględniając elementy informacji o realizacji zadań, przyjętych wnioskach, wydanych orzeczeniach i wydanych legitymacjach, wydatkach oraz elementy zestawień zbiorczych;
- 7) wzory legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności oraz organy uprawnione do ich wystawiania, mając na względzie zachowanie jednolitości dokumentu potwierdzającego podstawę do korzystania z ulg i uprawnień.

Art. 6d.

1. Tworzy się Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności, zwany dalej „systemem”, w którym przetwarza się dane w celu usprawnienia i podniesienia jakości orzekania o niepełnosprawności.
2. Powiatowe zespoły i wojewódzkie zespoły oraz Pełnomocnik są administratorami danych w prowadzonych przez siebie bazach danych systemu.
3. W systemie gromadzi się dane dotyczące:
  - 1) osób, które złożyły wniosek o ustalenie niepełnosprawności albo o ustalenie stopnia niepełnosprawności;
  - 2) przedstawicieli ustawowych osób, o których mowa w pkt 1;
  - 3) członków powiatowych zespołów i wojewódzkich zespołów;
  - 4) innych osób zatrudnionych w zespołach;
  - 5) kosztów funkcjonowania powiatowych zespołów i wojewódzkich zespołów, w tym:
    - a) amortyzacji,
    - b) zużycia materiałów i energii,
    - c) wynagrodzeń, obowiązkowych składek i innych świadczeń, w tym na pracowników wykonujących badania lub wykonujących czynności pomocnicze przy wykonywaniu tych badań,
    - d) umów cywilnoprawnych, w tym umów zawartych z osobami wykonującymi badania lub wykonujących czynności pomocnicze przy wykonywaniu tych badań,
    - e) pozostałych rodzajowo wyżej niewymienionych, w podziale na finansowane z budżetu państwa i budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
4. Dane gromadzone w systemie obejmują:
  - 1) dane dotyczące osób, o których mowa w ust. 3 pkt 1–3:
    - a) imię (imiona) i nazwisko,
    - b) datę i miejsce urodzenia,
    - c) płeć,
    - d) adres miejsca zameldowania,
    - e) adres miejsca pobytu,

- f) cechy dokumentów tożsamości: rodzaj dokumentu, numer i serię dokumentu,
  - g) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub obywatelstwo w przypadku cudzoziemca nieposiadającego numeru PESEL;
- 2) dane dotyczące wykształcenia i zawodu osób, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 3;
  - 3) dane dotyczące formy zatrudnienia i wymiaru czasu pracy osób, o których mowa w ust. 3 pkt 3;
  - 4) dane dotyczące liczby osób, o których mowa w ust. 3 pkt 4, formy ich zatrudnienia i wymiaru czasu pracy;
  - 5) dane dotyczące daty i rodzaju wydanego orzeczenia, symbolu przyczyny niepełnosprawności, daty powstania niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, okresu, na jaki zostało wydane orzeczenie, wskazań, o których mowa w art. 6b ust. 3.
5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zapewnia warunki organizacyjno-techniczne funkcjonowania systemu.
  6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki, w tym techniczne i organizacyjne, sposób oraz tryb gromadzenia i usuwania danych z systemu, mając na względzie ich zabezpieczenie przed dostępem lub wykorzystywaniem przez osoby nieuprawnione.

Rozdział 3

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych

Art. 7.

1. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.
2. Rehabilitacja lecznicza osób niepełnosprawnych odbywa się na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 8.

1. Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.
2. Do realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, niezbędne jest:
  - 1) dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez:
    - a) przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych umożliwiających określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności,

- b) ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań;
- 2) prowadzenie poradnictwa zawodowego uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia;
- 3) przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia;
- 4) dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie;
- 5) określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy, a w razie potrzeby – przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego itp.

Art. 9.

1. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym.
2. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:
  - 1) wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
  - 2) wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
  - 3) likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
  - 4) kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Art. 10.

Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób w:

- 1) warsztatach terapii zajęciowej, zwanych dalej „warsztatami”;
- 2) turnusach rehabilitacyjnych, zwanych dalej „turnusami”.

Art. 10a.

1. Warsztat oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.
2. Realizacja przez warsztat celu, o którym mowa w ust. 1, odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania:
  - 1) umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej;
  - 2) psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.
3. Terapię realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji, w którym określa się:
  - 1) formy rehabilitacji;

- 2) zakres rehabilitacji;
  - 3) metody i zakres nauki umiejętności, o których mowa w ust. 2;
  - 4) formy współpracy z rodziną lub opiekunami;
  - 5) planowane efekty rehabilitacji;
  - 6) osoby odpowiedzialne za realizację programu rehabilitacji.
4. W warsztacie działa rada programowa, w skład której wchodzi:
- 1) kierownik warsztatu;
  - 2) specjaliści do spraw rehabilitacji lub rewalidacji;
  - 3) instruktorzy terapii zajęciowej;
  - 4) psycholog;
  - 5) doradca zawodowy lub instruktor zawodu – w miarę potrzeb.
5. Rada programowa dokonuje okresowej oraz, nie rzadziej niż co 3 lata, kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu i zajmuje stanowisko w kwestii osiągniętych przez niego postępów w rehabilitacji, uzasadniających:
- 1) podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy;
  - 2) potrzebę skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, ze względu na brak postępów w rehabilitacji i złe rokowania co do możliwości osiągnięcia postępów uzasadniających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy po odbyciu dalszej rehabilitacji w warsztacie;
  - 3) przedłużenie uczestnictwa w terapii ze względu na:
    - a) pozytywne rokowania co do przyszłych postępów w rehabilitacji, umożliwiających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy,
    - b) okresowy brak możliwości podjęcia zatrudnienia,
    - c) okresowy brak możliwości skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia, o którym mowa w pkt 2.

Art. 10b.

1. Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty.
2. Koszty utworzenia, działalności i wynikające ze zwiększenia liczby uczestników warsztatu są współfinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwanego dalej „Funduszem” oraz ze środków samorządu powiatowego, lub innych źródeł, z zastrzeżeniem ust. 2a, 2b, 3 i 4 oraz art. 68c ust. 1.
- 2a. Koszty działalności warsztatu są finansowane ze środków samorządu powiatowego w wysokości co najmniej 10 % tych kosztów.
- 2b. Procentowy udział w kosztach, o których mowa w ust. 2a, może być zmniejszony, pod warunkiem znalezienia innych źródeł finansowania, przeznaczanych w szczególności na rozwój działalności warsztatu.
3. Dofinansowanie ze środków Funduszu kosztów uczestnictwa w warsztacie osób niepełnosprawnych przebywających w jednostkach organizacyjnych obowiązują-

nych do zapewnienia terapii zajęciowej na podstawie odrębnych przepisów, jest obniżane w zależności od procentowego wskaźnika udziału tych osób w ogólnej liczbie uczestników warsztatu, zwanego dalej „wskaźnikiem udziału”, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5.

4. Ze środków Funduszu nie mogą być dofinansowane koszty, o których mowa w ust. 3, w przypadku gdy wskaźnik udziału wynosi co najmniej 80 %.
5. Koszty, o których mowa w ust. 3, nie ulegają obniżeniu w przypadku, gdy wskaźnik udziału nie przekracza 30 %.
6. Powiat, którego mieszkańcy są uczestnikami rehabilitacji w warsztacie działającym na terenie innego powiatu, jest obowiązany do pokrywania kosztów rehabilitacji w odniesieniu do swoich mieszkańców, w części nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu, w wysokości i na zasadach określonych w porozumieniu zawartym z powiatem, na terenie którego działa warsztat.
- 6a. Powiatowe centra pomocy rodzinie przeprowadzają co najmniej raz w roku kontrolę warsztatów.
7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady tworzenia, działania i dofinansowywania warsztatów, skład i zakres działania zespołu rozpatrującego wnioski oraz zakres działania rady programowej warsztatu, a także zakres i tryb przeprowadzania kontroli warsztatów przez powiatowe centra pomocy rodzinie, w tym:
  - 1) wzory, tryb składania oraz sposób rozpatrywania wniosków o dofinansowanie kosztów utworzenia, działalności i kosztów wynikających ze zwiększonej liczby uczestników warsztatu,
  - 2) sposób dofinansowania kosztów utworzenia, działalności i kosztów wynikających ze zwiększonej liczby uczestników warsztatów,
  - 3) sposób sporządzania informacji o wykorzystaniu środków oraz sprawozdań z działalności warsztatu,
  - 4) szczegółowe zasady obniżania dofinansowania w zależności od wskaźnika udziału,
  - 5) szczegółowy zakres działania rady programowej oraz sposób dokonywania oceny postępów osób uczestniczących w rehabilitacji– mając na względzie zapewnienie prawidłowego funkcjonowania warsztatów i odpowiedniego poziomu rehabilitacji.

Art. 10c.

1. Turnus oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.
2. Turnusy mogą być organizowane:
  - 1) przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i inne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które prowadzą co najmniej przez 2 lata działalność na rzecz osób niepełnosprawnych i uzyskały wpis do rejestru organizatorów prowadzonego przez wojewodę, zwane dalej „organizatorem turnusów”;

- 2) wyłącznie w ośrodkach, które uzyskały wpis do rejestru ośrodków prowadzonego przez wojewodę – z wyłączeniem turnusów organizowanych w formie, o której mowa w ust. 5 pkt 2, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. W domach pomocy społecznej lub w innych placówkach opiekuńczych turnusy mogą być organizowane wyłącznie dla osób niepełnosprawnych niebędących stałymi podopiecznymi takich jednostek.
4. Ośrodki, w których organizowane są turnusy, zapewniają osobom niepełnosprawnym odpowiednie warunki pobytu, dostosowane do rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczestników turnusu, oraz bazę do prowadzenia rehabilitacji i realizacji określonego programu turnusu.
5. Czas trwania turnusów, o których mowa w ust. 2, wynosi co najmniej 14 dni. Turnusy organizuje się wyłącznie na terenie kraju, w grupach zorganizowanych liczących nie mniej niż 20 uczestników, w formie:
  - 1) stacjonarnej;
  - 2) niestacjonarnej.
6. Program turnusu określa:
  - 1) rodzaj i cele turnusu oraz formy rehabilitacji odpowiednie do rodzajów schorzeń osób niepełnosprawnych;
  - 2) rodzaje zajęć kulturalno-oświatowych i sportowo-rekreacyjnych oraz innych zajęć wynikających ze specjalistycznego rodzaju turnusu, z uwzględnieniem zajęć indywidualnych i grupowych;
  - 3) kadre odpowiedzialną za realizację programu turnusu.
7. Organizator turnusów jest obowiązany do:
  - 1) zabezpieczenia turnusu od strony organizacyjnej, technicznej i kadrowej w sposób gwarantujący osobom niepełnosprawnym bezpieczne warunki uczestnictwa w turnusie;
  - 2) opracowania i realizacji programu turnusu;
  - 3) udostępniania właściwemu ze względu na miejsce prowadzenia działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie informacji zawierających:
    - a) nazwy ośrodka i miejscowości, w której będą odbywały się turnusy,
    - b) daty rozpoczęcia i zakończenia turnusów,
    - c) warunki pobytu w ośrodku, w którym organizuje się turnusy,
    - d) program turnusu, o którym mowa w ust. 6,
    - e) koszt uczestnictwa w turnusie;
  - 4) przesłania do właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie informacji o przebiegu turnusu w terminie 21 dni od dnia zakończenia turnusu, sporządzonej odrębnie dla każdego uczestnika korzystającego z dofinansowania ze środków Funduszu;
  - 5) przechowywania dokumentów dotyczących przebiegu turnusu przez okres 3 lat.

Art. 10d.

1. Wojewoda prowadzi rejestr ośrodków oraz rejestr organizatorów turnusów i dokonuje wpisu do tych rejestrów na okres 3 lat po spełnieniu przez ośrodek lub organizatora turnusów warunków określonych zgodnie z ust. 8 pkt 3.

2. Ośrodki ubiegające się o uzyskanie wpisu do rejestru ośrodków przyjmujących grupy turnusowe składają wniosek o wpis do rejestru do właściwego terytorialnie samorządu województwa, który po zaopiniowaniu wniosku, w terminie 30 dni od dnia jego wpływu przekazuje wniosek wojewodzie.
3. Podmioty ubiegające się o uzyskanie wpisu do rejestru organizatorów turnusów składają wniosek o wpis do tego rejestru do wojewody właściwego ze względu na siedzibę organizatora turnusu.
4. Rozpatrzenie przez wojewodę wniosku następuje w terminie 30 dni od dnia jego wpływu. O sposobie rozpatrzenia wniosków, o których mowa w ust. 2 i 3, wojewoda zawiadamia odpowiednio ośrodek i samorząd województwa albo organizatora turnusu.
5. Ośrodek lub organizator turnusu, który uzyskał wpis do rejestru, jest obowiązany do niezwłocznego powiadomienia wojewody o każdej zmianie warunków stanowiących podstawę uzyskania wpisu do rejestru ośrodków lub rejestru organizatorów turnusów.
6. Wojewoda wykreśla ośrodek lub organizatora turnusu z rejestru w razie:
  - 1) niespełniania warunków określonych na podstawie ust. 8 pkt 3;
  - 2) uniemożliwienia kontroli ośrodka lub organizatora turnusu.
7. O wpisie lub wykreśleniu z rejestrów, o których mowa w ust. 1, wojewoda informuje w ciągu 14 dni Pełnomocnika, który prowadzi centralną bazę danych ośrodków i organizatorów turnusów posiadających wpis do rejestru wojewody oraz wydaje krajowy informator o ośrodkach i organizatorach turnusów posiadających taki wpis.
8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) rodzaje turnusów organizowanych przy udziale środków Funduszu oraz warunki uczestnictwa w tych turnusach,
  - 2) warunki, jakie powinny spełniać osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie, tryb składania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie, wysokość oraz sposób przyznawania i przekazywania tego dofinansowania ze środków Funduszu,
  - 3) warunki, jakie powinni spełniać organizatorzy turnusów i ośrodki, w których odbywają się turnusy, sposób oceny spełniania tych warunków i dokonywania wpisu do rejestrów oraz zasady prowadzenia rejestrów,
  - 4) zakres, sposób i tryb kontroli organizatorów oraz ośrodków wpisanych do rejestrów, prowadzonej przez powiatowe centrum pomocy rodzinie lub wojewodę i obowiązki związane z tą kontrolą,
  - 5) zakres przekazywanych przez wojewodę informacji o ośrodkach i organizatorach turnusów posiadających wpis do rejestrów, o których mowa w ust. 1, zasady prowadzenia centralnej bazy danych ośrodków i organizatorów turnusów posiadających taki wpis oraz udostępniania danych znajdujących się w tej bazie,
  - 6) wzory wniosków, zawiadomień i informacji
– mając na względzie zapewnienie odpowiedniego poziomu rehabilitacji.

Art. 10e.

1. Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie ze środków Funduszu uczestnictwa w turnusie, jeżeli przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:
  - 1) 50 % przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym;
  - 2) 65 % przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.
2. W przypadku przekroczenia kwot dochodu, o których mowa w ust. 1, kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę, o którą dochód ten został przekroczony, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. W przypadku uzasadnionym trudną sytuacją materialną lub losową osoby niepełnosprawnej dofinansowanie ze środków Funduszu uczestnictwa w turnusie tej osoby lub dofinansowanie uczestnictwa jej opiekuna może zostać przyznane bez pomniejszania kwoty dofinansowania pomimo przekroczenia kwot dochodu, o których mowa w ust. 1.
4. Kwota dofinansowania do uczestnictwa w turnusie przyznana osobie niepełnosprawnej jest przekazywana na rachunek bankowy organizatora turnusu.

Art. 10f.

1. Osoby niepełnosprawne są kierowane do uczestnictwa w:
  - 1) warsztacie – zgodnie ze wskazaniem zawartym w orzeczeniu o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności;
  - 2) turnusie – na wniosek lekarza, pod którego opieką znajduje się ta osoba.
2. Podmiot zamierzający zorganizować lub prowadzący warsztat przyjmuje i zatwierdza, w uzgodnieniu z powiatowym centrum pomocy rodzinie, zgłoszenie osób do uczestnictwa w warsztacie.
3. Wnioski osób niepełnosprawnych o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie są składane w powiatowych centrach pomocy rodzinie.

Rozdział 4**Uprawnienia osób niepełnosprawnych****Art. 11.**

1. Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu ma prawo korzystać z usług lub instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.⁶⁾), zwanej dalej „ustawą o promocji”.

---

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 161, poz. 1278 i Nr 219, poz. 1706 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 81, poz. 531.

2. Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:
  - 1) szkoleń;
  - 2) stażu;
  - 3) prac interwencyjnych;
  - 4) przygotowania zawodowego dorosłych;
  - 5) badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji;
  - 6) zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji;
  - 7) finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji;
  - 8) studiów podyplomowych.
3. Wydatki na instrumenty lub usługi rynku pracy, o których mowa w ust. 1 i 2, są finansowane w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako:
  - 1) bezrobotne – ze środków Funduszu Pracy;
  - 2) poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu – ze środków Funduszu.

Art. 12. (uchylony).

Art. 12a.

1. Osoba niepełnosprawna, o której mowa w art. 11 ust. 1, może otrzymać ze środków Funduszu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli nie otrzymała bezzwrotnych środków publicznych na ten cel.
2. Osoba niepełnosprawna, która otrzymała jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, jest obowiązana do zwrotu otrzymanych środków wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, jeżeli z przyczyn leżących po jej stronie zostały naruszone warunki umowy, o której mowa w ust. 1.
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) warunki oraz tryb przyznawania i zwrotu środków, o których mowa w ust. 1,
  - 2) formy zabezpieczenia zwrotu środków, o których mowa w ust. 1, w przypadku naruszenia warunków umowy dotyczącej ich przyznania,
  - 3) wzór wniosku i niezbędne elementy umowy dotyczącej przyznania środków określonych w ust. 1– mając na względzie zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, zapewnienie zgodności udzielanej pomocy z regułami przyznawania pomocy publicznej w ramach zasady de minimis oraz racjonalne gospodarowanie środkami Funduszu.

Art. 13.

1. Osoba niepełnosprawna prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać, ze środków Funduszu, dofinansowanie do wysokości 50 % oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności, jeżeli:
  - 1) nie korzystała z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo pożyczka została w całości spłacona lub umorzona;
  - 2) nie otrzymała bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo prowadziła tę działalność co najmniej przez 24 miesiące od dnia otrzymania pomocy na ten cel.
2. Dofinansowanie następuje na podstawie umowy zawartej przez starostę z osobą, o której mowa w ust. 1.

Art. 14.

1. Osobie zatrudnionej, która w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej utraciła zdolność do pracy na dotychczasowym stanowisku, pracodawca jest obowiązany wydzielić lub zorganizować odpowiednie stanowisko pracy z podstawowym zapleczem socjalnym, nie później niż w okresie trzech miesięcy od daty zgłoszenia przez tę osobę gotowości przystąpienia do pracy. Zgłoszenie gotowości przystąpienia do pracy powinno nastąpić w ciągu miesiąca od dnia uznania za osobę niepełnosprawną.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, gdy wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było naruszenie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przez pracownika z jego winy lub jego stanu nietrzeźwości – udowodnione przez pracodawcę.

Art. 15.

1. Czas pracy osoby niepełnosprawnej nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo.

[2. Czas pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo.]

<2. Czas pracy osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo, jeżeli lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników lub w razie jego braku lekarz sprawujący opiekę nad osobą niepełnosprawną wyda w odniesieniu do tej osoby zaświadczenie o celowości stosowania skróconej normy czasu pracy.>

<2a. Normy czasu pracy, o których mowa w ust. 2, stosuje się od dnia przedstawienia pracodawcy zaświadczenia o celowości stosowania skróconej normy czasu pracy.>

3. Osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych.

[4. Wymiar czasu pracy ustalony zgodnie z ust. 1 lub 2 obowiązuje od dnia następującego po przedstawieniu pracodawcy orzeczenia o niepełnosprawności.]

<4. Koszty badań, o których mowa w ust. 2, ponosi pracodawca.>

Nowe brzmienie ust. 2 i 4 oraz dodany ust. 2a w art. 15 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 226, poz. 1475).

Art. 16.

1. Przepisów art. 15 nie stosuje się:
  - 1) do osób zatrudnionych przy pilnowaniu oraz
  - 2) gdy, na wniosek osoby zatrudnionej, lekarz przeprowadzający badania profilaktyczne pracowników lub w razie jego braku lekarz sprawujący opiekę nad tą osobą wyrazi na to zgodę.
2. Koszty badań, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ponosi pracodawca.

Art. 17.

Osoba niepełnosprawna ma prawo do dodatkowej przerwy w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek. Czas przerwy wynosi 15 minut i jest wliczany do czasu pracy. Nie narusza to przepisu art. 134 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁷⁾).

Art. 18.

1. Stosowanie norm czasu pracy, o których mowa w art. 15, nie powoduje obniżenia wysokości wynagrodzenia wypłacanego w stałej miesięcznej wysokości.
2. Godzinowe stawki wynagrodzenia zasadniczego, odpowiadające osobistemu zaszerzegowaniu lub zaszerzegowaniu wykonywanej pracy, przy przejściu na normy czasu pracy, o których mowa w art. 15, ulegają podwyższeniu w stosunku, w jakim pozostaje dotychczasowy wymiar czasu pracy do tych norm.

Art. 19.

1. Osobie zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym. Prawo do pierwszego urlopu dodatkowego osoba ta nabywa po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia jej do jednego z tych stopni niepełnosprawności.
2. Urlop, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje osobie uprawnionej do urlopu wypoczynkowego w wymiarze przekraczającym 26 dni roboczych lub do urlopu dodatkowego na podstawie odrębnych przepisów.

---

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1704 oraz z 2010 r. Nr 105, poz. 655, Nr 135, poz. 912 i Nr 182, poz. 1228.

3. Jeżeli wymiar urlopu dodatkowego, o którym mowa w ust. 2, jest niższy niż 10 dni roboczych, zamiast tego urlopu przysługuje urlop dodatkowy określony w ust. 1.

Art. 20.

1. Osoba o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia:
  - 1) w wymiarze do 21 dni roboczych w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, nie częściej niż raz w roku, z zastrzeżeniem art. 10f ust. 1 pkt 2;
  - 2) w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.
2. Wynagrodzenie za czas zwolnień od pracy, o których mowa w ust. 1, oblicza się jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy.
3. Łączny wymiar urlopu określonego w art. 19 ust. 1 i zwolnienia od pracy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym.
4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady udzielania zwolnień od pracy, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 20a.

1. Osoba niepełnosprawna wraz z psem asystującym ma prawo wstępu do obiektów użyteczności publicznej, w szczególności: budynków i ich otoczenia przeznaczonych na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych oraz innych ogólnodostępnych budynków przeznaczonych do wykonywania podobnych funkcji, w tym także budynków biurowych i socjalnych.
2. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje również w środkach transportu kolejowego, drogowego, lotniczego i wodnego oraz w innych środkach komunikacji publicznej.
3. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie zwalnia osoby niepełnosprawnej z odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez psa asystującego.
4. Warunkiem skorzystania z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1 i 2, jest wyposażenie psa asystującego w uprząż oraz posiadanie przez osobę niepełnosprawną certyfikatu potwierdzającego status psa asystującego i zaświadczenia o wykonaniu wymaganych szczepień weterynaryjnych.
5. Z uprawnienia, o którym mowa w ust. 1 i 2, może korzystać trener psa szkolenego na psa asystującego na podstawie zaświadczenia wydanego przez podmiot prowadzący szkolenie psów asystujących. Przepisy ust. 4 i 6 stosuje się odpowiednio.

6. Osoba niepełnosprawna nie jest zobowiązana do zakładania psu asystującemu kagańca oraz prowadzenia go na smyczy.

Art. 20b.

1. Status psa asystującego potwierdza certyfikat wydawany po odbyciu odpowiedniego szkolenia.
2. Certyfikat wydaje uprawniony do tego podmiot prowadzący szkolenie psów asystujących, wpisany do rejestru podmiotów uprawnionych do wydawania certyfikatów.
3. Koszty wydania certyfikatu finansowane są ze środków Funduszu na wniosek podmiotu uprawnionego do wydawania certyfikatów.
4. Rejestr, o którym mowa w ust. 2, prowadzi Pełnomocnik.
5. Wpis do rejestru dokonywany jest na wniosek podmiotu prowadzącego szkolenie psów asystujących.
6. Pełnomocnik zawiadamia podmiot, który złożył wniosek o wpis do rejestru, o wpisie lub odmowie dokonania wpisu do rejestru.
7. Pełnomocnik może przeprowadzać kontrolę podmiotów uprawnionych do wydawania certyfikatów w zakresie spełniania warunków określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 9.
8. Pełnomocnik dokonuje wykreślenia z rejestru w przypadku niespełniania warunków określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 9, o czym zawiadamia podmiot wykreślony.
9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, mając na uwadze sprawność szkolenia i certyfikacji, określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) rodzaje psów asystujących, dla których możliwe jest wydawanie certyfikatów;
  - 2) warunki, jakie powinny spełniać podmioty uprawnione do wydawania certyfikatów oraz sposób oceny spełniania tych warunków;
  - 3) tryb składania i rozpatrywania wniosków o finansowanie kosztów wydawania certyfikatów, wysokość oraz sposób przyznawania i przekazywania środków Funduszu na ten cel;
  - 4) tryb składania i rozpatrywania wniosków o wpis do rejestru podmiotów uprawnionych do wydawania certyfikatów;
  - 5) sposób dokonywania wpisu i zmian w rejestrze podmiotów uprawnionych do wydawania certyfikatów, zakres danych objętych rejestrem oraz sposób prowadzenia tego rejestru;
  - 6) wzory wniosków, o których mowa w pkt 3 i 4 oraz zawiadomień o wpisie, odmowie dokonania wpisu, a także o wykreśleniu z rejestru podmiotów uprawnionych do wydawania certyfikatów;
  - 7) sposób oznaczania psów asystujących i psów w trakcie szkolenia.

<Art. 20c.

Osobie niepełnosprawnej przysługują uprawnienia pracownicze określone w niniejszym rozdziale odpowiednio od dnia, od którego osoba niepełnosprawna została wliczona do stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych na podstawie art. 2a.>

Dodany art. 20c wchodzi w życie z dn. 1.06.2011 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 226, poz. 1475).

Rozdział 5**Szczególne obowiązki i uprawnienia pracodawców w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych****Art. 21.**

1. Pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy jest obowiązany, z zastrzeżeniem ust. 2–5 i art. 22, dokonywać miesięcznych wpłat na Fundusz, w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn 40,65 % przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6 % a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.
2. Z wpłat, o których mowa w ust. 1, zwolnieni są pracodawcy, u których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi co najmniej 6 %.

[2a. Dla państwowych i samorządowych jednostek organizacyjnych będących jednostkami budżetowymi, zakładami budżetowymi albo gospodarstwami pomocniczymi, instytucji kultury oraz jednostek organizacyjnych zajmujących się statutowo ochroną dóbr kultury uznanych za pomnik historii wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w ust. 1 i ust. 2, wynosi 2 %, 3 % w 2005 r., 4 % w 2006 r., 5 % w 2007 r. i 6 % w 2008 r. oraz w latach następujących.]

Ust. 2a w art. 21 uchyla się, a nowe brzmienie ust. 2f i 2g wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241),

- 2b. Dla państwowych i niepaństwowych szkół wyższych⁸⁾, wyższych szkół zawodowych, publicznych i niepublicznych szkół, zakładów kształcenia nauczycieli oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o którym mowa w ust. 1 i ust. 2, wynosi 0,5 % w roku 2000, 1 % w latach 2001–2004 i 2 % w roku 2005 oraz w latach następujących.
- 2c. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w jednostkach, o których mowa w ust. 2b, oblicza się jako sumę wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych i podwojonego wskaźnika wychowanków, uczniów, studentów lub słuchaczy będących osobami niepełnosprawnymi i uczących się lub studiujących w ramach ogólnie obowiązujących w danej jednostce regulaminów nauczania lub studiowania.
- 2d. Wskaźnik wychowanków, uczniów, studentów lub słuchaczy niepełnosprawnych, o którym mowa w ust. 2c – oznacza ich udział procentowy w liczbie ogółem odpowiednio: wychowanków, uczniów, studentów lub słuchaczy, według stanu w roku ubiegłym.

⁸⁾ Obecnie: publicznych i niepublicznych uczelni.

2e. Z wpłat, o których mowa w ust. 1, zwolnione są publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku, których wyłącznym przedmiotem prowadzonej działalności jest rehabilitacja społeczna i lecznicza, edukacja osób niepełnosprawnych lub opieka nad osobami niepełnosprawnymi.

[2f. Pracodawcy osiągający wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o których mowa w ust. 2, 2a i 2b, oraz jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 2e, składają Zarządowi Funduszu informacje miesięczne i roczne odpowiednio o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o zatrudnieniu i kształceniu osób niepełnosprawnych lub o działalności na rzecz osób niepełnosprawnych według wzoru ustalonego, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Informacja miesięczna składana jest w terminie do dnia 20 miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy informacja, a informacja roczna – do 20 stycznia za rok poprzedni.]

<2f. Pracodawcy osiągający wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o których mowa w ust. 2 i 2b, oraz jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 2e, składają Pełnomocnikowi informacje miesięczne i roczne odpowiednio o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, o zatrudnieniu i kształceniu osób niepełnosprawnych lub o działalności na rzecz osób niepełnosprawnych według wzoru ustalonego, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Informacja miesięczna składana jest w terminie do dnia 20 miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy informacja, a informacja roczna – do dnia 20 stycznia za rok poprzedni. >

2f¹. Pracodawca składa miesięczne i roczne informacje, o których mowa w ust. 2f, poprzez teletransmisję danych w formie dokumentu elektronicznego.

[2g. Pracodawcy, o których mowa w ust. 2a i 2b, nieosiągający wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych wymienionych w ust. 2a i 2b, dokonują wpłat na zasadach określonych w art. 49.]

<2g. Pracodawcy, o których mowa w ust. 2b, nieosiągający wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych wymienionych w ust. 2b dokonują wpłat na zasadach określonych w art. 49.>

3. Z wpłat, o których mowa w ust. 1, zwolnieni są pracodawcy prowadzący zakłady pracy będące w likwidacji albo co do których ogłoszono upadłość.

4. Wskaźnik, o którym mowa w ust. 2, może zostać obniżony w razie zatrudnienia osób niepełnosprawnych ze schorzeniami szczególnie utrudniającymi wykonywanie pracy.

5. Do liczby pracowników, o której mowa w ust. 1, nie wlicza się osób niepełnosprawnych przebywających na urloпах bezpłatnych oraz osób nie będących osobami niepełnosprawnymi zatrudnionych:

- 1) na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 2) przebywających na urloпах wychowawczych;
- 3) nie świadczących pracy w związku z odbywaniem służby wojskowej albo służby zastępczej;
- 4) będących uczestnikami Ochotniczych Hufców Pracy;
- 5) nie świadczących pracy w związku z uzyskaniem świadczenia rehabilitacyjnego;

- 6) przebywających na urloпах bezpłatnych, których obowiązek udzielenia określają odrębne ustawy.
6. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy:
    - 1) placówek dyplomatycznych i urzędów konsularnych;
    - 2) przedstawicielstw i misji zagranicznych.
  7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z *Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej*⁹⁾, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje schorzeń uzasadniających obniżenie wskaźnika, o którym mowa w ust. 2, oraz sposób jego obniżania.

Art. 22.

1. Wpłaty na Fundusz, o których mowa w art. 21, ulegają obniżeniu z tytułu zakupu usługi, z wyłączeniem handlu, lub produkcji pracodawcy zatrudniającego co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, który osiąga wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych będących:
  - 1) osobami niepełnosprawnymi zaliczonymi do znacznego stopnia niepełnosprawności lub
  - 2) osobami niewidomymi, psychicznie chorymi lub upośledzonymi umysłowo lub osobami z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi lub epilepsją – zaliczonymi do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,– w wysokości co najmniej 30 %, zwanego dalej „sprzedającym”.
2. Warunkiem obniżenia wpłaty jest terminowe uregulowanie należności za zrealizowaną produkcję lub usługę oraz otrzymanie informacji o kwocie obniżenia.
3. Kwota obniżenia, o której mowa w ust. 1, stanowi iloczyn wskaźnika wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników sprzedającego zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i wskaźnika udziału przychodów.
4. Wskaźnik wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników sprzedającego zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, o którym mowa w ust. 3, stanowi iloczyn współczynnika wynagrodzeń tych pracowników i liczby etatów odpowiadającej różnicy między rzeczywistym zatrudnieniem wszystkich pracowników niepełnosprawnych, a zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6 %.
5. Współczynnik wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, o którym mowa w ust. 4, stanowi iloraz sumy wynagrodzeń tych pracowników niepełnosprawnych – pomniejszonych o należne od nich składki na ubezpieczenia społeczne – i liczby pracowników niepełnosprawnych ogółem w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.
6. Wskaźnik udziału przychodów, o którym mowa w ust. 3, stanowi iloraz przychodu ze sprzedaży własnych usług, z wyłączeniem handlu, lub produkcji sprzedającego, zrealizowanych w danym miesiącu na rzecz pracodawcy zobowiązanego do wpłat, o których mowa w art. 21, zwanego dalej „nabywcą”, i przychodu ogółem uzyskanego w tym miesiącu ze sprzedaży własnej produkcji lub usług, z wyłączeniem handlu.

---

⁹⁾ Obecnie: ministrem właściwym do spraw zdrowia.

7. Informację o kwocie obniżenia sprzedający przekazuje nabywcy niezwłocznie po uregulowaniu należności w terminie określonym na fakturze. W przypadku płatności realizowanych za pośrednictwem banku – za datę uregulowania należności uważa się datę obciążenia rachunku bankowego nabywcy na podstawie polecenia przelewu.
8. W przypadku gdy kwota obniżenia przewyższa:
  - 1) wartość zrealizowanej produkcji lub usługi, obniżenie wpłaty przysługuje tylko do wysokości kwoty określonej na fakturze, o której mowa w ust. 7;
  - 2) wysokość 80 % wpłaty na Fundusz, do której obowiązany jest nabywca w danym miesiącu, różnicę zalicza się na obniżenie wpłaty z tego tytułu w następnych miesiącach.
9. Przysługująca, a niewykorzystana kwota obniżenia może być uwzględniana we wpłatach na Fundusz przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, licząc od dnia uzyskania informacji o kwocie obniżenia.

Art. 23.

Jeżeli pracodawca nie wydzieli lub nie zorganizuje w przepisany terminie stanowiska pracy dla osoby, o której mowa w art. 14, obowiązany jest dokonać, w dniu rozwiązania stosunku pracy z tą osobą, wpłaty na Fundusz w wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia za pracownika.

Art. 23a.

1. Pracodawca jest obowiązany zapewnić niezbędne racjonalne usprawnienia dla osoby niepełnosprawnej pozostającej z nim w stosunku pracy, uczestniczącej w procesie rekrutacji lub odbywającej szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe albo praktyki zawodowe lub absolwenckie. Niezbędne racjonalne usprawnienia polegają na przeprowadzeniu koniecznych w konkretnej sytuacji zmian lub dostosowań do szczególnych, zgłoszonych pracodawcy potrzeb wynikających z niepełnosprawności danej osoby, o ile przeprowadzenie takich zmian lub dostosowań nie skutkowałoby nałożeniem na pracodawcę nieproporcjonalnie wysokich obciążeń, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Obciążenia, o których mowa w ust. 1, nie są nieproporcjonalne, jeżeli są w wystarczającym stopniu rekompensowane ze środków publicznych.
3. Niedokonanie niezbędnych racjonalnych usprawnień, o których mowa w ust. 1, uważa się za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu w rozumieniu przepisów art. 18^{3a} § 2–5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

Art. 24. (uchylony).

Art. 25. (uchylony).

Art. 25a.

[1. Fundusz refunduje:

- 1) osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota określona w

art. 18 ust. 8 oraz w art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 i Nr 218, poz. 1690 oraz z 2010 r. Nr 105, poz. 668 i Nr 182, poz. 1228),

- 2) *niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, składki na ubezpieczenia społeczne rolników – wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe*

– pod warunkiem terminowego opłacenia tych składek w całości.]

<1. Ze środków Funduszu refundowane są:

- 1) **osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą obowiązkowe składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota określona w art. 18 ust. 8 oraz w art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.¹⁰), z zastrzeżeniem ust. 1a,**
- 2) **niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, składki na ubezpieczenia społeczne rolników – wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe**

– pod warunkiem terminowego opłacenia tych składek w całości.

1a. Refundacja, o której mowa w ust. 1 pkt 1, przysługuje w wysokości:

- 1) **100 % kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;**
  - 2) **60 % kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;**
  - 3) **30 % kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności. >**
2. Składki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, osobie niepełnosprawnej wykonującej działalność gospodarczą nalicza się i opłaca na zasadach określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.
3. Składki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika nalicza się i opłaca na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, z późn. zm.¹¹).

Zmiana w ust. 1 w art. 25a wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

Nowe brzmienie pkt 1 w ust. 1 oraz dodany ust. 1a w art. 25a wchodzi w życie z dn. 1.06.2011 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 226, poz. 1475).

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 218, poz. 1690 oraz z 2010 r. Nr 105, poz. 668, Nr 182, poz. 1228 i Nr 225, poz. 1474.

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 67, poz. 411, Nr 70, poz. 416, Nr 180, poz. 1112, Nr 227, poz. 1505, Nr 228, poz. 1507 i Nr 237, poz. 1654 i 1656 oraz z 2009 r. Nr 69, poz. 595, Nr 79, poz. 667 i Nr 97, poz. 800.

Art. 25b. (uchylony).**Art. 25c.**

[1. Osoba niepełnosprawna wykonująca działalność gospodarczą składa Funduszowi wniosek o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne za dany miesiąc.]

<1. Osoba niepełnosprawna wykonująca działalność gospodarczą składa Pełnomocnikowi wniosek o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenie społeczne za dany miesiąc.>

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do niepełnosprawnego rolnika lub rolnika zobowiązanego do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, z tym że rolnik składa wniosek o wypłatę refundacji składek w miesiącu następującym po miesiącu, w którym terminowo dokonał zapłaty składek za dany kwartał.

3. (uchylony).

4. Osoba niepełnosprawna wykonująca działalność gospodarczą, niepełnosprawny rolnik lub rolnik zobowiązany do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, zwany dalej „wnioskodawcą”, przekazuje wniosek o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w formie dokumentu elektronicznego przez teletransmisję danych oraz pobiera drogą elektroniczną potwierdzenie wysłanego wniosku. Wnioskodawca może przekazać wniosek również w formie dokumentu pisemnego.

4a. Wniosek o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w formie wydruku z oprogramowania informatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, osoba niepełnosprawna wykonująca działalność gospodarczą może nieodpłatnie sporządzić w terenowej jednostce organizacyjnej Zakładu, na podstawie danych zgromadzonych w systemie informatycznym Zakładu.

[5. W terminie 14 dni od dnia otrzymania kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne Fundusz przekazuje na rachunek bankowy wnioskodawcy kwotę refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości ustalonej na podstawie ust. 1, 4 i art. 25a oraz informuje wnioskodawcę o sposobie jej ustalenia, jeżeli kwota ta różni się od kwoty wskazanej we wniosku.]

< 5. W terminie 14 dni od dnia otrzymania kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o wypłatę refundacji składek na ubezpieczenie społeczne Pełnomocnik przekazuje na rachunek bankowy wnioskodawcy kwoty refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości ustalonej na podstawie ust. 1, 4 i art. 25a oraz informuje wnioskodawcę o sposobie jej ustalenia, jeżeli kwota ta różni się od kwoty wskazanej we wniosku.>

[5a. W przypadku nieterminowego przekazania przez Fundusz kwoty refundacji składek na ubezpieczenia społeczne od kwoty należnej nalicza się odsetki, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.]

<5a. W przypadku nieterminowego przekazania przez Pełnomocnika kwoty refundacji składek na ubezpieczenia społeczne od kwoty należnej nalicza się odsetki, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.>

[6. Jeżeli wnioskodawca posiada zaległości w zobowiązaniach wobec Funduszu przekraczające ogółem kwotę 100 zł, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o wstrzymaniu refundacji składek na ubezpieczenia społeczne do czasu uregulowania zaległości.]

Nowe brzmienie ust. 1, 5, 5a, 6, 7 i 8 w art. 25c wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

wania zaległości przez wnioskodawcę. Decyzja podlega wykonaniu z dniem wydania.]

<6. Jeżeli wnioskodawca posiada zaległości w zobowiązaniach wobec Funduszu przekraczające ogółem kwotę 100 zł, Pełnomocnik wydaje decyzję o wstrzymaniu refundacji składek na ubezpieczenia społeczne do czasu uregulowania zaległości przez wnioskodawcę. Decyzja podlega wykonaniu z dniem wydania. >

[7. W przypadku nieuregulowania przez wnioskodawcę zaległości wobec Funduszu do dnia 31 stycznia roku następującego po roku, za który wnioskodawcy przysługuje refundacja, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o odmowie wypłaty refundacji składek na ubezpieczenia społeczne za okres wskazany w decyzji, o której mowa w ust. 6.]

<7. W przypadku nieuregulowania przez wnioskodawcę zaległości wobec Funduszu do dnia 31 stycznia roku następującego po roku, za który wnioskodawcy przysługuje refundacja, Pełnomocnik wydaje decyzję o odmowie wypłaty refundacji składek na ubezpieczenia społeczne za okres wskazany w decyzji, o której mowa w ust. 6. >

[8. W przypadku gdy ustalona przez Fundusz kwota refundacji składek na ubezpieczenia społeczne jest inna niż kwota refundacji wykazana we wniosku, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o wysokości refundacji, na wniosek złożony przez wnioskodawcę, w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o ustaleniu wysokości przysługującej refundacji.]

<8. W przypadku gdy ustalona przez Pełnomocnika kwota refundacji składek na ubezpieczenia społeczne jest inna niż kwota refundacji wykazana we wniosku, Pełnomocnik wydaje decyzję o wysokości refundacji, na wniosek złożony przez wnioskodawcę, w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o ustaleniu wysokości przysługującej refundacji.>

9. (uchylony).

10. (uchylony).

11. Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne jest udzielana na zasadach pomocy de minimis, określonych w przepisach prawa Unii Europejskiej.

Art. 25d.

[1. Prezes Zarządu Funduszu może przeprowadzać kontrole wnioskodawcy w zakresie refundacji składek na ubezpieczenia społeczne. W przypadku stwierdzenia w wyniku kontroli nieprawidłowości, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję nakazującą zwrot wypłaconej refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości.]

<1. Pełnomocnik może przeprowadzać kontrole wnioskodawcy w zakresie refundacji składek na ubezpieczenia społeczne. W przypadku stwierdzenia w wyniku kontroli nieprawidłowości Pełnomocnik wydaje decyzję nakazującą zwrot wypłaconej refundacji składek na ubezpieczenia społeczne w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości. >

[2. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu, o których mowa w ust. 1 i art. 25c ust. 6–8, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.]

<2. Od decyzji Pełnomocnika, o których mowa w ust. 1 i art. 25c ust. 6–8, przysługuje prawo wystąpienia z wnioskiem do Pełnomocnika o ponowne rozpatrzenie sprawy. >

Nowe brzmienie ust. 1, 2 i 3 w art. 25d wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

[3. W przypadku konieczności przeprowadzenia kontroli, o której mowa w ust. 1, Fundusz może nieodpłatnie korzystać z danych zgromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.]

<3. W przypadku przeprowadzenia kontroli, o której mowa w ust. 1, Pełnomocnik może nieodpłatnie korzystać z danych zgromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. >

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki udzielania oraz tryb przekazywania refundacji składek na ubezpieczenia społeczne,
- 2) termin składania, wzór wniosku, o którym mowa w art. 25c ust. 1, oraz wykaz dokumentów załączanych do wniosku,
- 3) wymogi, jakie muszą spełniać wnioskodawcy przekazujący dokumenty w formie elektronicznej przez teletransmisję danych

– uwzględniając potrzebę zapewnienia zgodności z zasadami udzielania pomocy w ramach zasady de minimis, jednolitych warunków niezbędnych do prawidłowego przekazywania dokumentów oraz określenia zakresu danych niezbędnych do udzielenia pomocy, a także racjonalnego gospodarowania środkami Funduszu.

Art. 26.

1. Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osoby niepełnosprawne spełniające warunki określone w ust. 2, może otrzymać, na wniosek, ze środków Funduszu zwrot kosztów:

- 1) adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla tych osób, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;

1a) (uchylony);

1b) adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy;

1c) zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;

- 2) rozpoznania przez służby medycyny pracy potrzeb, o których mowa w pkt 1–1c.

1a. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 26d, dotyczy wyłącznie dodatkowych kosztów pracodawcy wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

2. Zwrot kosztów dotyczy osób niepełnosprawnych:

- 1) bezrobotnych lub poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, skierowanych do pracy przez powiatowy urząd pracy;

- 2) pozostających w zatrudnieniu u pracodawcy występującego o zwrot kosztów, jeżeli niepełnosprawność tych osób powstała w okresie zatrudnienia u tego pracodawcy, z wyjątkiem przypadków, gdy przyczyną powstania nie-

pełnosprawności było zawinione przez pracodawcę lub przez pracownika naruszenie przepisów, w tym przepisów prawa pracy.

3. Zwrot kosztów nie może przekraczać dwudziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia za każde przystosowane stanowisko pracy osoby niepełnosprawnej.
4. Zwrotu kosztów dokonuje starosta na warunkach i w wysokości określonych umową zawartą z pracodawcą, z tym że:
  - 1) zwrotowi nie podlegają koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 1–1c, poniesione przez pracodawcę przed dniem podpisania umowy;
  - 2) kwota zwrotu kosztów poniesionych w związku z rozpoznaniem potrzeb osób niepełnosprawnych nie może przekraczać 15 % kosztów związanych z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

[5. Umowy z pracodawcą, którym jest starosta, zawiera Prezes Zarządu Funduszu.]

<5. Umowy z pracodawcą, którym jest starosta, zawiera Pełnomocnik. >

6. Warunkiem zwrotu kosztów jest uzyskanie pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy, wydanej na wniosek starosty, odpowiednio o przystosowaniu lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku pracy lub pomieszczeniach zakładu pracy, o których mowa w ust. 1.

[6a. Zwrot kosztów jednostkom budżetowym następuje na wydzielony rachunek dochodów własnych, o którym mowa w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych¹²⁾ (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.¹³⁾). Warunkiem zwrotu kosztów jest ich poniesienie przez jednostkę budżetową ze środków uprzednio zgromadzonych na tym rachunku.]

7. Jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej będzie krótszy niż 36 miesięcy, pracodawca jest obowiązany zwrócić Funduszowi za pośrednictwem starosty środki w wysokości równej 1/36 ogólnej kwoty zwrotu za każdy miesiąc brakujący do upływu okresu, o którym mowa w ust. 1, jednak w wysokości nie mniejszej niż 1/6 tej kwoty. Pracodawca dokonuje zwrotu w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną.
8. Pracodawca nie zwraca środków, o których mowa w ust. 7, jeżeli zatrudni w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną inną osobę niepełnosprawną, skierowaną do pracy przez powiatowy urząd pracy, przy czym wynikająca z tego powodu przerwa nie jest wliczana do okresu, o którym mowa w ust. 1.
9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1–8 oraz w art. 26d, w tym wzór wniosku i elementy umowy, dokumentację niezbędną do zwrotu kosztów oraz sposób i terminy rozpatrywania wniosków, mając na względzie prawidłowe dokonywanie zwrotu kosztów.

Nowe brzmienie ust. 5 w art. 26 wchodzi w życie, a ust. 6a uchyla się z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

¹²⁾ Utraciła moc z wyjątkiem art. 169–171, które tracą moc z dniem 31 grudnia 2013 r.

¹³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1420, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 104, poz. 708, Nr 170, poz. 1217 i 1218, Nr 187, poz. 1381 i Nr 249, poz. 1832, z 2007 r. Nr 82, poz. 560, Nr 88, poz. 587, Nr 115, poz. 791 i Nr 140, poz. 984, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112, Nr 209, poz. 1317, Nr 216, poz. 1370 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 62, poz. 504, Nr 72, poz. 619, Nr 79, poz. 666 i Nr 161, poz. 1277.

Art. 26a.

[1. Pracodawcy przysługuje ze środków Funduszu miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, o ile pracownik ten został ujęty w ewidencji zatrudnionych osób niepełnosprawnych, o której mowa w art. 26b ust. 1. Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, zwane dalej „miesięcznym dofinansowaniem”, przysługuje w kwocie:

- 1) 180 % najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 2) 100 % najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 3) 40 % najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.]

<1. Pracodawcy przysługuje ze środków Funduszu miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, o ile pracownik ten został ujęty w ewidencji zatrudnionych osób niepełnosprawnych, o której mowa w art. 26b ust. 1, prowadzonej przez Pełnomocnika. Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, zwane dalej „miesięcznym dofinansowaniem”, przysługuje w kwocie:

- 1) 180 % najniższego wynagrodzenia¹⁴⁾ – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności;
- 2) 100 % najniższego wynagrodzenia¹⁴⁾ – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
- 3) 40 % najniższego wynagrodzenia¹⁴⁾ – w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.>

1a.¹⁵⁾ Miesięczne dofinansowanie nie przysługuje pracodawcy zatrudniającemu co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i nieosiągającemu wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6 %.

<1a¹. Miesięczne dofinansowanie nie przysługuje na pracowników zaliczonych do umiarkowanego lub lekkiego stopnia niepełnosprawności, którzy mają ustalone prawo do emerytury.>

1b. Kwoty, o których mowa w ust. 1, zwiększa się o 40 % najniższego wynagrodzenia w przypadku osób niepełnosprawnych, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych.

2. (uchylony).

3. (uchylony).

Zmiana w ust. 1 oraz nowe brzmienie ust. 6, 8, 9, 9a, 10, 11 i 12 w art. 26a wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

Dodany ust. 1a¹ w art. 26a wchodzi w życie z dn. 1.03.2011 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 226, poz. 1475).

¹⁴⁾ Miesięczne dofinansowanie w wymienionych kwotach przysługuje począwszy od dofinansowania za miesiąc styczeń 2013 r., z tym że od dnia 1 stycznia 2012 r. przysługuje w kwotach odpowiednio 170 %, 125 % i 50 %, a od dnia 1 lipca 2012 r. – w kwotach odpowiednio 180 %, 115 % i 45 % (Dz. U. z 2010 r. Nr 226, poz. 1475).

¹⁵⁾ Utracił moc w zakresie, w jakim pozbawia pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, które osiągnęły wiek emerytalny, dofinansowania do wynagrodzeń tych osób w okresie niezbędnym do skutecznego wypowiedzenia tym osobom umów o pracę, zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 marca 2006 r. sygn. akt K 13/05 (Dz. U. Nr 49, poz. 359).

4. Kwota miesięcznego dofinansowania nie może przekroczyć kwoty 90 % faktycznie poniesionych miesięcznych kosztów płacy, a w przypadku pracodawcy wykonującego działalność gospodarczą, w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, zwanego dalej „pracodawcą wykonującym działalność gospodarczą”, 75 % tych kosztów.

5. (uchylony).

[6. Miesięczne dofinansowanie wypłaca Fundusz w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy pracownika, na zasadach określonych w art. 26b i 26c.]

<6. Miesięczne dofinansowanie wypłaca Pełnomocnik w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy pracownika, na zasadach określonych w art. 26b i art. 26c. >

7. (uchylony).

[8. Jeżeli pracodawca posiada zaległości w zobowiązaniach wobec Funduszu przekraczające ogółem kwotę 100 złotych, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o wstrzymaniu miesięcznego dofinansowania do czasu uregulowania zaległości przez pracodawcę. Decyzja podlega wykonaniu z dniem wydania.]

<8. Jeżeli pracodawca posiada zaległości w zobowiązaniach wobec Funduszu przekraczające ogółem kwotę 100 złotych, Pełnomocnik wydaje decyzję o wstrzymaniu miesięcznego dofinansowania do czasu uregulowania zaległości przez pracodawcę. Decyzja podlega wykonaniu z dniem wydania. >

[9. W przypadku nieuregulowania przez pracodawcę zaległości wobec Funduszu do dnia 31 stycznia roku następującego po roku, za który pracodawcy przysługuje miesięczne dofinansowanie, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o odmowie wypłaty miesięcznego dofinansowania za okres wskazany w decyzji, o której mowa w ust. 8.]

<9. W przypadku nieuregulowania przez pracodawcę zaległości wobec Funduszu do dnia 31 stycznia roku następującego po roku, za który pracodawcy przysługuje miesięczne dofinansowanie, Pełnomocnik wydaje decyzję o odmowie wypłaty miesięcznego dofinansowania za okres wskazany w decyzji, o której mowa w ust. 8. >

[9a. W przypadkach, o których mowa w art. 48a ust. 3, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o odmowie wypłaty miesięcznego dofinansowania.]

<9a. W przypadkach, o których mowa w art. 48a ust. 3, Pełnomocnik wydaje decyzję o odmowie wypłaty miesięcznego dofinansowania. >

[10. Prezes Zarządu Funduszu może przeprowadzać kontrole pracodawcy w zakresie miesięcznego dofinansowania, w szczególności dotyczące ustalania wysokości miesięcznego dofinansowania i wypłaty wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych.]

<10. Pełnomocnik może przeprowadzać kontrole pracodawcy w zakresie miesięcznego dofinansowania, w szczególności dotyczące ustalania wysokości miesięcznego dofinansowania i wypłaty wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych. >

[11. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w wyniku kontroli Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję nakazującą zwrot wypłaconego dofinansowania w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości.]

<11. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w wyniku kontroli Pełnomocnik wydaje decyzję nakazującą zwrot wypłaconego dofinansowania w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości. >

[12. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu, o których mowa w ust. 8–9a i 11, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.]

<12. Od decyzji Pełnomocnika, o których mowa w ust. 8–9a i 11, przysługuje prawo wystąpienia z wnioskiem do Pełnomocnika o ponowne rozpatrzenie sprawy. >

Art. 26b.

[1. Miesięczne dofinansowanie przysługuje na osoby niepełnosprawne z tytułu zatrudnienia, ujęte w ewidencji zatrudnionych osób niepełnosprawnych, którą prowadzi Fundusz, wykorzystując numer PESEL i NIP oraz przekazywane drogą elektroniczną do Funduszu informacje, z zastrzeżeniem art. 26c ust. 1a.]

Nowe brzmienie ust. 1 w art. 26b wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

<1. Miesięczne dofinansowanie przysługuje na osoby niepełnosprawne z tytułu zatrudnienia, ujęte w ewidencji zatrudnionych osób niepełnosprawnych, którą prowadzi Pełnomocnik, wykorzystując numer PESEL i NIP oraz przekazywane drogą elektroniczną Pełnomocnikowi informacje, z zastrzeżeniem art. 26c ust. 1a. >

2. W przypadku gdy osoba niepełnosprawna jest zatrudniona u więcej niż jednego pracodawcy w wymiarze czasu pracy nieprzekraczającym ogółem pełnego wymiaru czasu pracy, miesięczne dofinansowanie przyznaje się na tę osobę pracodawcom, u których jest ona zatrudniona, w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy tej osoby.
- 2a. W przypadku, gdy osoba, o której mowa w ust. 2, jest zatrudniona w wymiarze czasu pracy przekraczającym ogółem pełny wymiar czasu pracy, miesięczne dofinansowanie przyznaje się na tę osobę w wysokości nieprzekraczającej kwoty miesięcznego dofinansowania przyznawanego na osobę zatrudnioną w pełnym wymiarze czasu pracy. Miesięczne dofinansowanie w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy tej osoby w pierwszej kolejności przyznaje się pracodawcy, który wcześniej zatrudnił tę osobę.
3. Zatrudnienie i wskaźnik, o których mowa w art. 26a ust. 1, 1a i 1b, ustala się odpowiednio na zasadach określonych w art. 21 ust. 1 i 5 oraz art. 28 ust. 3.
4. Jeżeli zatrudnienie nowych pracowników niepełnosprawnych w danym miesiącu, u pracodawcy wykonującego działalność gospodarczą, nie powoduje u tego pracodawcy wzrostu netto zatrudnienia ogółem i wzrostu netto zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych miesięczne dofinansowanie na nowo zatrudnionego pracownika niepełnosprawnego nie przysługuje, jeżeli jego zatrudnienie nastąpiło w wyniku rozwiązania umowy o pracę z innym pracownikiem, chyba że umowa o pracę uległa rozwiązaniu:
  - 1) z przyczyn określonych w art. 52 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy;
  - 2) za wypowiedzeniem złożonym przez pracownika;
  - 3) na mocy porozumienia stron;
  - 4) wskutek przejścia pracownika na rentę z tytułu niezdolności do pracy;
  - 5) z upływem czasu, na który została zawarta;
  - 6) z dniem ukończenia pracy, dla której wykonania była zawarta.
5. Jeżeli nie są spełnione warunki, o których mowa w ust. 4, miesięczne dofinansowanie na nowo zatrudnionego pracownika niepełnosprawnego przysługuje w przypadku gdy jego miejsce pracy powstało w wyniku:

- 1) wygaśnięcia umowy o pracę;
  - 2) zmniejszenia wymiaru czasu pracy pracownika – na jego wniosek.
6. Wzrost netto zatrudnienia ogółem oraz wzrost netto zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych ustala się w stosunku do odpowiednio przeciętnego zatrudnienia ogółem i przeciętnego zatrudnienia osób niepełnosprawnych w okresie poprzedzających 12 miesięcy.
7. Miesięczne dofinansowanie nie przysługuje do wynagrodzenia pracownika w części finansowanej ze środków publicznych.

Art. 26c.

¹1. Pracodawca, o którym mowa w art. 26a, składa Funduszowi:

- 1) *miesięczne informacje o wynagrodzeniach, zatrudnieniu i stopniach niepełnosprawności pracowników niepełnosprawnych, z uwzględnieniem pracowników, u których stwierdzono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe lub epilepsję oraz pracowników niewidomych;*
- 2) *wniosek o wypłatę miesięcznego dofinansowania za dany miesiąc;*
- 3) *(uchylony).¹*

<1. Pracodawca, o którym mowa w art. 26a, składa Pełnomocnikowi:

- 1) **miesięczne informacje o wynagrodzeniach, zatrudnieniu i stopniach niepełnosprawności pracowników niepełnosprawnych, z uwzględnieniem pracowników, u których stwierdzono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe lub epilepsję oraz pracowników niewidomych;**
- 2) **wniosek o wypłatę miesięcznego dofinansowania za dany miesiąc;**
- 3) **(uchylony). >**

Zmiana w ust. 1 oraz nowe brzmienie ust. 3, 3a, 4 i 4b w art. 26c wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

1a. Informacje i wniosek, o których mowa w ust. 1, pracodawca przekazuje w formie dokumentu elektronicznego przez teletransmisję danych oraz pobiera drogą elektroniczną potwierdzenie wysłanej informacji lub wniosku. Pracodawca może przekazać informacje i wniosek również w formie dokumentu pisemnego.

1b. (uchylony).

2. (uchylony).

[3. W terminie 25 dni od dnia otrzymania kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o wypłatę miesięcznego dofinansowania Fundusz przekazuje na rachunek bankowy pracodawcy miesięczne dofinansowanie w kwocie ustalonej na podstawie art. 26a i art. 26b oraz informuje pracodawcę o sposobie jej ustalenia, jeżeli kwota ta różni się od kwoty wskazanej we wniosku.]

<3. W terminie 14 dni od dnia otrzymania kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o wypłatę miesięcznego dofinansowania Pełnomocnik przekazuje na rachunek bankowy pracodawcy miesięczne dofinansowanie w kwocie ustalonej na podstawie art. 26a i art. 26b oraz informuje pracodawcę o sposobie jej ustalenia, jeżeli kwota ta różni się od kwoty wskazanej we wniosku.>

[3a. W przypadku nieterminowego przekazania przez Fundusz kwoty miesięcznego dofinansowania od kwoty należnej nalicza się odsetki, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.]

<3a. W przypadku nieterminowego przekazania przez Pełnomocnika kwoty miesięcznego dofinansowania od kwoty należnej nalicza się odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowej. >

[4. W przypadku gdy ustalona przez Fundusz kwota dofinansowania jest inna niż kwota dofinansowania wykazana we wniosku pracodawcy, Prezes Zarządu Funduszu wydaje decyzję o wysokości dofinansowania, na wniosek pracodawcy złożony w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o ustaleniu wysokości przysługującego dofinansowania do wynagrodzenia.]

<4. W przypadku gdy ustalona przez Pełnomocnika kwota dofinansowania jest inna niż kwota dofinansowania wykazana we wniosku pracodawcy, Pełnomocnik wydaje decyzję o wysokości dofinansowania, na wniosek pracodawcy złożony w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o ustaleniu wysokości przysługującego dofinansowania do wynagrodzenia.>

4a. (uchylony).

[4b. Od decyzji, o której mowa w ust. 4, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.]

<4b. Od decyzji, o której mowa w ust. 4, przysługuje prawo wystąpienia z wnioskiem do Pełnomocnika o ponowne rozpatrzenie sprawy. >

5. (uchylony).

6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki udzielania oraz tryb przekazywania miesięcznego dofinansowania,
- 2) terminy składania, wzory informacji i wniosku, o których mowa w ust. 1, oraz wykaz dokumentów załączanych do wniosku,
- 3) wymogi, jakie muszą spełniać pracodawcy, przekazując dokumenty w formie elektronicznej przez teletransmisję danych
– uwzględniając potrzebę zapewnienia zgodności z warunkami dopuszczalności pomocy publicznej na zatrudnianie, określonymi w przepisach prawa Unii Europejskiej, zapewnienia jednolitych warunków niezbędnych do prawidłowego przekazywania dokumentów oraz określenia zakresu danych niezbędnych do udzielenia pomocy, a także racjonalnego gospodarowania środkami Funduszu.

Art. 26c¹. (uchylony).

Art. 26d.

1. Pracodawca, który zatrudnia pracownika niepełnosprawnego, może otrzymać ze środków Funduszu zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy.
2. Wysokość zwrotu stanowi iloczyn kwoty najniższego wynagrodzenia i ilorazu liczby godzin w miesiącu przeznaczonych wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu i miesięcznej liczby godzin pracy pracownika niepełnosprawnego w miesiącu, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Liczba godzin przeznaczonych wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu nie może przekraczać liczby godzin odpowiadającej 20 % liczby godzin pracy pracownika w miesiącu.
4. Przepisy art. 26 ust. 4–6 stosuje się odpowiednio.

Art. 26e.

1. Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu, może otrzymać, na wniosek, ze środków Funduszu zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.
2. Zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, dokonuje starosta na warunkach i w wysokości określonych umową zawartą z pracodawcą, z tym że zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przed dniem zawarcia umowy.

[3. Umowy z pracodawcą, którym jest starosta, zawiera Prezes Zarządu Funduszu.]

<3. Umowy z pracodawcą, którym jest starosta, zawiera Pełnomocnik.>

[4. Zwrot kosztów jednostkom budżetowym następuje na wydzielony rachunek dochodów własnych, o którym mowa w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. Warunkiem zwrotu kosztów jest ich poniesienie przez jednostkę budżetową ze środków uprzednio zgromadzonych na tym rachunku.]

5. Warunkiem zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, jest uzyskanie, wydanej na wniosek starosty, pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy odpowiednio o przystosowaniu do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej na wyposażonym stanowisku pracy lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku.
6. Jeżeli okres zatrudnienia osoby niepełnosprawnej będzie krótszy niż 36 miesięcy, pracodawca jest obowiązany zwrócić Funduszowi za pośrednictwem starosty środki w wysokości równej 1/36 ogólnej kwoty zwrotu za każdy miesiąc brakujący do upływu okresu, o którym mowa w ust. 1, jednak w wysokości nie mniejszej niż 1/6 tej kwoty. Pracodawca dokonuje zwrotu w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną.
7. Pracodawca nie zwraca środków, o których mowa w ust. 5, jeżeli zatrudni w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania stosunku pracy z osobą niepełnosprawną inną osobę niepełnosprawną, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna lub poszukująca pracy i niepozostającą w zatrudnieniu, przy czym wynikająca z tego powodu przerwa nie jest wliczana do okresu, o którym mowa w ust. 1.
8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1–6,
  - 2) wzór wniosku i elementy umowy oraz dokumentację niezbędną do zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1,
  - 3) sposób i terminy rozpatrywania wniosków, o których mowa w ust. 1,
  - 4) formy zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków w przypadku niedotrzymania warunków umowy dotyczących ich przyznania
– mając na względzie zwiększenie poziomu zatrudnienia osób niepełnosprawnych, dokonywanie zwrotu kosztów zgodnie z zasadami udzielania pomocy w ramach zasady de minimis oraz racjonalne gospodarowanie środkami Funduszu.

Nowe brzmienie ust. 3 w art. 26e wchodzi w życie, a ust. 4 uchyla się z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

Art. 26f. (uchylony).

Art. 27. (uchylony).

Rozdział 6

Zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej

Art. 28.

1. Pracodawca prowadzący działalność gospodarczą przez okres co najmniej 12 miesięcy, zatrudniający nie mniej niż 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągający wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o których mowa w pkt 1, przez okres co najmniej 6 miesięcy, uzyskuje status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, jeżeli:

1) wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi:

[a) co najmniej 40 %, a w tym co najmniej 10 % ogółu zatrudnionych stanowią osoby zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, albo]

<a) co najmniej 50 %, a w tym co najmniej 20 % ogółu zatrudnionych stanowią osoby zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, albo>

b) co najmniej 30 % niewidomych lub psychicznie chorych, albo upośledzonych umysłowo zaliczonych do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;

2) obiekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład pracy:

a) odpowiadają przepisom i zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy,

b) uwzględniają potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higienicznosanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz spełniają wymagania dostępności do nich,

a także

3) jest zapewniona doraźna i specjalistyczna opieka medyczna, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne;

4) wystąpi z wnioskiem o przyznanie statusu pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej.

1a. Spółdzielnia socjalna, powstała w wyniku przekształcenia spółdzielni inwalidów lub spółdzielni niewidomych mającej status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, uzyskuje status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, jeżeli wystąpi z wnioskiem o nadanie takiego statusu w terminie 3 miesięcy od daty wpisu tej spółdzielni do Krajowego Rejestru Sądowego.

2. Okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, stwierdza na wniosek pracodawcy Państwowa Inspekcja Pracy, z wyjątkiem okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b w stosunku do osób zatrudnionych w dozorcze i ochronie mienia.

3. Do pracowników, o których mowa w ust. 1 pkt 1, zalicza się, z zastrzeżeniem ust. 4–6, także osoby niepełnosprawne wykonujące pracę nakładczą, jeżeli ich wynagrodzenie zostało ustalone co najmniej w wysokości:

Nowe brzmienie lit. a w pkt 1 w ust. 1 w art. 28 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 226, poz. 1475).

- 1) najniższego wynagrodzenia – w stosunku do wykonawców, dla których praca nakładcza stanowi jedyne źródło utrzymania;
  - 2) połowy najniższego wynagrodzenia – w stosunku do pozostałych wykonawców.
4. Wymiar czasu pracy zatrudnionych, o których mowa w ust. 3, ustala się jako iloczyn wysokości ustalonego wynagrodzenia i najniższego wynagrodzenia.
  5. Maksymalny wymiar czasu pracy ustalony na podstawie ust. 4 nie może przekraczać jednego etatu.
  6. Przepis art. 21 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 29.

1. Gmina, powiat oraz fundacja, stowarzyszenie lub inna organizacja społeczna, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, zwane dalej „organizatorem”, może utworzyć wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostkę i uzyskać dla tej jednostki status zakładu aktywności zawodowej, jeżeli:
  - 1) co najmniej 70 % ogółu osób zatrudnionych w tej jednostce stanowią osoby niepełnosprawne, w szczególności skierowane do pracy przez powiatowe urzędy pracy:
    - a) zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności,
    - b) zaliczone do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, w tym osób, w stosunku do których rada programowa, o której mowa w art. 10a ust. 4, zajęła stanowisko uzasadniające podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej;
  - 2) spełnia warunki, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 2 i 3;
  - 3) przeznacza uzyskane dochody na zakładowy fundusz aktywności;
  - 4) uzyska pozytywną opinię starosty o potrzebie utworzenia zakładu aktywności zawodowej.
- 1a. Stan zatrudnienia osób niepełnosprawnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b, nie może być wyższy niż 35 % ogółu zatrudnionych.
- 1b. Stany zatrudnienia stanowiące podstawę do wyliczenia wskaźników określonych w ust. 1 pkt 1 i ust. 1a ustala się w osobach.
2. (uchylony).
3. Koszty:
  - 1) utworzenia zakładów aktywności zawodowej są współfinansowane ze środków Funduszu, z zastrzeżeniem art. 68c ust. 2 pkt 2, organizatora i innych źródeł; zakłady te nie mogą prowadzić działalności polegającej na wytwarzaniu wyrobów przemysłu paliwowego, tytoniowego, spirytusowego, winiarskiego, piwowarskiego, a także pozostałych wyrobów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,5 % oraz wyrobów z metali szlachetnych albo z udziałem tych metali lub handlu tymi wyrobami;
  - 2) działania zakładów aktywności zawodowej są współfinansowane ze środków Funduszu, z zastrzeżeniem art. 68c ust. 2 pkt 1, oraz ze środków samorządu województwa w wysokości co najmniej 10 %, z tym że procentowy udział samorządu województwa w kosztach może być zmniejszany, pod wa-

runkiem znalezienia innych źródeł finansowania działania zakładu aktywności zawodowej.

- 3a. Dofinansowania ze środków Funduszu kosztów, o których mowa w ust. 3, dokonuje samorząd województwa na warunkach i w wysokości określonych umową zawartą z jednostką określoną w ust. 1.
- 3a¹. W przypadku wydatkowania zakładowego funduszu aktywności niezgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 29 ust. 4 lub w razie nieprzekazania niewykorzystanych środków zakładowego funduszu aktywności na wyodrębniony rachunek bankowy tego funduszu w terminie do dnia 31 grudnia roku, w którym uzyskano te środki, pracodawca jest obowiązany do dokonania:
- 1) zwrotu 100 % kwoty tych środków na zakładowy fundusz aktywności oraz
  - 2) wpłaty w wysokości 30 % tych środków na Fundusz w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło ujawnienie odpowiednio wydatkowania zakładowego funduszu aktywności niezgodnego z przepisami wydanymi na podstawie art. 29 ust. 4 lub niedotrzymania terminu do przekazania niewykorzystanych środków zakładowego funduszu aktywności na wyodrębniony rachunek bankowy.
- 3a². Wpłata, o której mowa w ust. 3a¹ pkt 2 nie obciąża zakładowego funduszu aktywności.
- 3b. W razie likwidacji lub utraty statusu zakładu aktywności zawodowej, wykreślenia organizatora z ewidencji działalności gospodarczej lub Krajowego Rejestru Sądowego, likwidacji lub upadłości organizatora zakładu aktywności zawodowej, środki publiczne otrzymane na utworzenie zakładu oraz niewykorzystane według stanu na dzień zaistnienia którejkolwiek z tych okoliczności środki zakładowego funduszu aktywności podlegają niezwłocznie wpłacie do Funduszu, z zastrzeżeniem ust. 3c.
- 3c. Wpłacie do Funduszu podlega także kwota odpowiadająca kwocie wydatkowanej ze środków zakładowego funduszu aktywności na nabycie, wytworzenie lub ulepszenie środków trwałych w związku z modernizacją zakładu, utworzeniem lub przystosowaniem stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych – w części, która nie została pokryta odpisami amortyzacyjnymi, ustalonymi przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych wynikających z Wykazu rocznych stawek amortyzacyjnych na dzień zaistnienia okoliczności, o których mowa w ust. 3b.
- 3d. Przepisu ust. 3b i 3c nie stosuje się w przypadku, gdy likwidacja zakładu następuje w związku z przejściem zakładu przez inny zakład aktywności zawodowej lub w wyniku połączenia z zakładem aktywności zawodowej, a niewykorzystane środki funduszu podlegają przekazaniu w terminie do 3 miesięcy na zakładowy fundusz aktywności zakładu przejmującego zakład likwidowany.
4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) szczegółowy sposób, tryb i warunki tworzenia, finansowania i działania zakładów aktywności zawodowej,
  - 2) czas pracy i rehabilitacji osób zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
  - 3) sposób tworzenia i wykorzystywania zakładowego funduszu aktywności – mając na względzie jednolite zasady funkcjonowania zakładów aktywności zawodowej.

Art. 30.

1. Decyzję w sprawie przyznania statusu zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej, potwierdzającą spełnianie warunków, o których mowa w art. 28 lub 29, wydaje wojewoda.
2. Wojewoda może, w drodze decyzji, zwolnić na czas określony, nie dłużej jednak niż na sześć miesięcy, prowadzącego zakład pracy chronionej od spełnienia warunku, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 lit. a, jeżeli:
  - 1) zatrudnia co najmniej 60 % osób niepełnosprawnych oraz
  - 2) właściwy powiatowy urząd pracy nie może skierować wymaganej liczby osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe lub nadających się do przekwalifikowania.
- 2a. Wojewoda może, w drodze decyzji, zwolnić z obowiązku prowadzenia działalności gospodarczej przez okres 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o przyznanie statusu zakładu pracy chronionej lub z obowiązku utrzymywania wskaźników zatrudnienia osób niepełnosprawnych, określonych w art. 28 ust. 1 pkt 1, w okresie 6 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie statusu zakładu pracy chronionej pracodawcę, który:
  - 1) przejął wraz ze wszystkimi pracownikami zakład pracy chronionej w upadłości lub w likwidacji albo zagrożony likwidacją lub upadłością, z wyłączeniem przejęcia dokonanego na podstawie Kodeksu spółek handlowych lub ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848, z późn. zm.¹⁶⁾);
  - 1a) przejął pracowników zakładu pracy chronionej w związku z podziałem lub nabyciem tego zakładu lub jego części albo w wyniku zmiany formy organizacyjno-prawnej zakładu pracy chronionej prowadzonego przez osobę fizyczną;
  - 2) przejął w drodze darowizny od osoby należącej w stosunku do niego do I grupy podatkowej w rozumieniu przepisów o podatku od spadków i darowizn zakład pracy chronionej prowadzony przez jedną lub więcej osób fizycznych.
- 2b. Wojewoda może wydać decyzję, o której mowa w ust. 2a, w przypadku gdy pracodawca:
  - 1) utrzyma zatrudnienie pracowników zakładu pracy chronionej w okresie roku od dnia wydania decyzji oraz
  - 2) spełnia pozostałe warunki, o których mowa w art. 28, w dniu wystąpienia z wnioskiem o przyznanie statusu zakładu pracy chronionej lub udokumentowania przejęcia zakładu.
- 2c. Pracodawca, w stosunku do którego wojewoda podjął z urzędu decyzję, o której mowa w ust. 3, może wystąpić do wojewody z wnioskiem o wydanie decyzji w sprawie przyznania statusu zakładu pracy chronionej z mocą od dnia ponownego spełnienia warunków, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1–3 i art. 33 ust. 1 lub 3 pkt 1 i 2, jeżeli:

---

¹⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001, z 2005 r. Nr 122, poz. 1024, z 2006 r. Nr 94, poz. 651, z 2007 r. Nr 125, poz. 873, z 2008 r. Nr 163, poz. 1014 oraz z 2009 r. Nr 77, poz. 649.

- 1) pracodawca w dniu złożenia wniosku wykaże się:
    - a) spełnianiem warunków, o których mowa w art. 28 ust. 1–3 oraz art. 33 ust. 1 lub 3 pkt 1 i 2, za okres od dnia ponownego spełniania warunków do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku,
    - b) dokonaniem zwrotu nienależnie pobranej pomocy publicznej otrzymanej w związku z legitymowaniem się statusem zakładu pracy chronionej wraz z odsetkami za okres od dnia stwierdzonej decyzją, o której mowa w ust. 3, utraty statusu do dnia ponownego spełniania warunków, o których mowa w art. 28 ust. 1–3 oraz art. 33 ust. 1 lub 3 pkt 1 i 2;
  - 2) łączny okres niespełniania warunków, o których mowa w art. 28 ust. 1–3 oraz art. 33 ust. 1 lub 3, był nie dłuższy niż 3 miesiące;
  - 3) w okresie, o którym mowa w pkt 2, wskaźnik, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1, nie uległ zmniejszeniu o więcej niż 20 % tego wskaźnika;
  - 4) naruszenie art. 28 ust. 2 i 3 lub art. 33 ust. 1 lub 3 pkt 1 i 2 nie było rażące.
3. Wojewoda podejmuje decyzję stwierdzającą utratę przyznanego statusu zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej w razie niespełniania warunków lub obowiązków, o których mowa w art. 28 ust. 1–3 i art. 33 ust. 1 lub 3 pkt 1 i 2, lub odpowiednio art. 28 ust. 1 pkt 1–3, art. 29 lub 30 ust. 2b, z dniem zaprzestania spełniania jakiegokolwiek z tych warunków lub obowiązków.
  - 3a. Od decyzji wojewody, o których mowa w ust. 1–3, pracodawcy przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.
  - 3b. Organy wymienione w ust. 3a mogą przeprowadzać okresowe, nie rzadziej niż co dwa lata, i doraźne kontrole spełniania warunków i obowiązków, z uwzględnieniem art. 28 i 29.
  - 3c. Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadza, nie rzadziej niż co trzy lata, kontrolę w zakładach pracy chronionej i w zakładach aktywności zawodowej w zakresie przestrzegania przepisów ustawy, w szczególności art. 28 ust. 1 pkt 2.
  - 3d. Wojewoda i Państwowa Inspekcja Pracy przedstawiają Pełnomocnikowi informacje o wynikach kontroli, o których mowa w ust. 3b i 3c, przeprowadzonych w danym roku kalendarzowym, w terminie do końca I kwartału roku następnego.
4. Prowadzący zakład pracy chronionej lub zakład aktywności zawodowej jest obowiązany:
    - 1) poinformować wojewodę o każdej zmianie dotyczącej spełnienia warunków i realizacji obowiązków, o których mowa w art. 28 i 33 ust. 1 i 3, w terminie 14 dni od daty tej zmiany;
    - 2) przedstawiać wojewodzie półroczne informacje, dotyczące spełniania tych warunków.
  5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór informacji, o której mowa w ust. 4, oraz sposób jej przedstawienia.
  6. Wojewoda jest obowiązany przedkładać Pełnomocnikowi zbiorcze informacje półroczne dotyczące wydanych decyzji oraz stanu zatrudnienia w zakładach pracy chronionej i zakładach aktywności zawodowej, w terminach:
    - 1) do dnia 20 sierpnia – za pierwsze półrocze;
    - 2) do dnia 20 lutego – za drugie półrocze.
  7. Na wniosek Pełnomocnika wojewoda jest obowiązany udzielić informacji dotyczących wydanych decyzji, o których mowa w ust. 1–3, w zakresie i terminie

wskazany we wniosku. Termin ten nie może być krótszy niż 30 dni od dnia doręczenia wniosku.

8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór informacji, o których mowa w ust. 6, oraz sposób ich przekazywania, mając na względzie zapewnienie sprawnego i terminowego przekazywania tych informacji.

Art. 31.

1. Prowadzący zakład pracy chronionej spełniający warunek, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 lit. b, lub zakład aktywności zawodowej w stosunku do tego zakładu jest zwolniony z:
  - 1) podatków, z zastrzeżeniem ust. 2, z tym że:
    - a) z podatków od nieruchomości, rolnego i leśnego – na zasadach określonych w przepisach odrębnych,
    - b) z podatku od czynności cywilnoprawnych – jeżeli czynność przez niego dokonana pozostaje w bezpośrednim związku z prowadzeniem zakładu;
  - 2) opłat, z wyjątkiem opłaty skarbowej i opłat o charakterze sankcyjnym.
2. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie dotyczy:
  - 1) podatku od gier;
  - 2) podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego;
  - 3) cła;
  - 4) podatków dochodowych;
  - 5) podatku od środków transportowych.
3. Prowadzący zakład pracy chronionej spełniający warunek, o którym mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 lit. b, przekazuje środki uzyskane:
  - 1) z tytułu zwolnień, o których mowa w ust. 1, na:
    - a) Fundusz – w wysokości 10 %,
    - b) zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych – w wysokości 90 %;
  - 2) (uchylony).
4. Prowadzący zakład aktywności zawodowej przekazuje środki uzyskane z tytułu zwolnień, o których mowa w ust. 1, oraz wpływy z dochodu związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej na zakładowy fundusz aktywności.
5. Wykaz opłat o charakterze sankcyjnym, o których mowa w ust. 1 pkt 2, określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, uwzględniając charakter opłat podlegających wyłączeniu.

Art. 32.

1. Pracodawca prowadzący zakład pracy chronionej może, na wniosek, otrzymać ze środków Funduszu:
  - 1) dofinansowanie w wysokości do 50 % oprocentowania zaciągniętych kredytów bankowych pod warunkiem wykorzystania tych kredytów na cele związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych;
  - 2) zwrot kosztów:

- a) budowy lub rozbudowy obiektów i pomieszczeń zakładu,
  - b) transportowych,
  - c) administracyjnych.
2. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 2:
- 1) dotyczy wyłącznie dodatkowych kosztów pracodawcy wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
  - 2) może być przyznany pracodawcy prowadzącemu zakład pracy chronionej u którego wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi co najmniej 50 %.
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki udzielania dofinansowania i zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, tryb postępowania w tych sprawach, w tym terminy składania oraz rozpatrywania wniosków, sposób i tryb sporządzania informacji o wykorzystaniu środków, mając na względzie zapewnienie sprawności udzielanej pomocy, zgodności z warunkami dopuszczalności pomocy publicznej, określonymi w przepisach prawa Unii Europejskiej, zapewnienie jednolitych warunków niezbędnych do prawidłowego przekazywania dokumentów oraz określenie zakresu danych niezbędnych do udzielenia pomocy, a także racjonalne gospodarowanie środkami Funduszu.

[Art. 32a.

Fundusz, na podstawie umowy zawartej z pracodawcą prowadzącym zakład pracy chronionej, udziela pracodawcy pomocy, o której mowa w art. 32 ust. 1.]

<Art. 32a.

Pełnomocnik, na podstawie umowy zawartej z pracodawcą prowadzącym zakład pracy chronionej, udziela pracodawcy pomocy, o której mowa w art. 32 ust. 1. >

Nowe brzmienie art. 32a wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

Art. 33.

1. Prowadzący zakład pracy chronionej tworzy zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych, zwany dalej „funduszem rehabilitacji”.
2. Fundusz rehabilitacji tworzy się w szczególności:
  - 1) ze środków, o których mowa w art. 31 ust. 3 pkt 1 lit. b;
  - 2) z części zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, zgodnie z odrębnymi przepisami;
  - 3) z wpływów z zapisów i darowizn;
  - 4) z odsetek od środków zgromadzonych na rachunku funduszu rehabilitacji;
  - 5) ze środków pochodzących ze zbycia środków trwałych zakupionych ze środków funduszu, w części niezamortyzowanej.
3. Pracodawca prowadzący zakład pracy chronionej jest obowiązany do:
  - 1) prowadzenia ewidencji środków funduszu rehabilitacji;
  - 2) prowadzenia rozliczeniowego rachunku bankowego środków tego funduszu;
  - 2a) wydatkowania środków tego funduszu wyłącznie z rachunku bankowego środków tego funduszu, z zastrzeżeniem ust. 3a,

- 3) przekazywania środków funduszu rehabilitacji na rachunek, o którym mowa w pkt 2, w terminie 7 dni od dnia, w którym środki te uzyskano;
  - 4) przeznaczania co najmniej 15 % środków funduszu rehabilitacji na indywidualne programy rehabilitacji;
  - 5) przeznaczania co najmniej 10 % środków funduszu rehabilitacji na pomoc indywidualną dla niepełnosprawnych pracowników i byłych niepracujących niepełnosprawnych pracowników tego zakładu.
- 3a. Środki zakładowego funduszu rehabilitacji mogą być wypłacane z rachunku bankowego środków tego funduszu, do kasy zakładowego funduszu rehabilitacji w celu ich wypłaty osobom niepełnosprawnym oraz osobom uprawnionym do pomocy indywidualnej ze środków tego funduszu.
- 3b. Środki zakładowego funduszu rehabilitacji nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej oraz nie mogą być obciążane w jakikolwiek sposób, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Środki funduszu rehabilitacji są przeznaczane na finansowanie rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej, w tym na indywidualne programy rehabilitacji osób niepełnosprawnych opracowywane przez powołane przez pracodawców komisje rehabilitacyjne oraz ubezpieczenie osób niepełnosprawnych, zgodnie z zakładowym regulaminem wykorzystania tych środków.
- 4a. W przypadku niezgodnego z ust. 4 przeznaczenia środków funduszu rehabilitacji, pracodawca jest obowiązany do dokonania:
- 1) zwrotu 100 % kwoty tych środków na fundusz rehabilitacji oraz
  - 2) wpłaty w wysokości 30 % tych środków na Fundusz w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło ujawnienie niezgodnego z ustawą przeznaczenia środków funduszu rehabilitacji, a także niedotrzymanie terminu, o którym mowa w ust. 3 pkt 3.
- 4a¹. Na równi z niezgodnym z ust. 4 przeznaczeniem środków funduszu rehabilitacji traktuje się nieutworzenie funduszu rehabilitacji, nieprowadzenie ewidencji środków funduszu rehabilitacji lub nieprowadzenie rachunku bankowego środków tego funduszu, z tym że kwota wpłaty, o której mowa w ust. 4a pkt 2, jest równa 30 % kwoty środków funduszu rehabilitacji ustalonej na podstawie ust. 1–3.
- 4b. Wpłata, o której mowa w ust. 4a pkt 2, nie obciąża funduszu rehabilitacji.
- 4c. Uzyskane w danym roku kalendarzowym środki funduszu rehabilitacji pochodzące ze zwolnień, o których mowa w art. 31 ust. 1, oraz kwoty pobranych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, o których mowa w ust. 2 pkt 2, które nie zostały wykorzystane w terminie do dnia 31 grudnia następnego roku, podlegają wpłacie do Funduszu.
5. Pracodawcy prowadzący zakład pracy chronionej mogą gromadzić do 10 % środków funduszu rehabilitacji na realizację wspólnych zadań zgodnych z ustawą.
6. Kontrola prawidłowości realizacji przepisów ust. 1–4a wykonywana jest przez właściwe terenowo urzędy skarbowe.
7. W razie likwidacji, upadłości albo wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej prowadzonego przez pracodawcę zakładu pracy chronionej lub utraty statusu zakładu pracy chronionej niewykorzystane według stanu na dzień likwidacji, upadłości lub utraty statusu zakładu pracy chronionej środki funduszu re-

- habilitacji podlegają niezwłocznie wpłacie do Funduszu, z zastrzeżeniem ust. 7a i 7b.
- 7a. Wpłacie do Funduszu podlega także kwota odpowiadająca kwocie wydatkowanej ze środków funduszu rehabilitacji na nabycie, wytworzenie lub ulepszenie środków trwałych w związku z modernizacją zakładu, utworzeniem lub przystosowaniem stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, budową lub rozbudową bazy rehabilitacyjnej, wypoczynkowej i socjalnej oraz na zakup środków transportu – w części, która nie została pokryta odpisami amortyzacyjnymi, ustalonymi przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych wynikających z Wykazu rocznych stawek amortyzacyjnych na dzień zaistnienia okoliczności, o których mowa w ust. 7.
- 7b. W przypadku utraty statusu zakładu pracy chronionej i osiągnięcia stanu zatrudnienia ogółem w wysokości co najmniej 15 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 25 %, pracodawca zachowuje fundusz rehabilitacji i niewykorzystane środki tego funduszu.
- 7c. (uchylony).
- 7d. (uchylony).
8. Przepisu ust. 7 nie stosuje się w przypadku, gdy likwidacja zakładu następuje w związku z przejściem zakładu przez inny zakład pracy chronionej lub w wyniku połączenia z takim zakładem, a niewykorzystane środki funduszu podlegają przekazaniu w terminie do 3 miesięcy na fundusz rehabilitacji zakładu przejmującego zakład likwidowany.
- 8a. W przypadkach określonych w art. 30 w ust. 2a stosuje się ust. 8, z tym że środki funduszu rehabilitacji podlegają:
- 1) podziałowi pomiędzy pracodawcę, o którym mowa w art. 30 ust. 2a pkt 1a, oraz pracodawcę dotychczas legitymującego się statusem zakładu pracy chronionej, który pozostał dysponentem tego funduszu – proporcjonalnie do procentowego udziału stanu zatrudnienia przejętych pracowników niepełnosprawnych zakładu pracy chronionej w stanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych pracodawcy dotychczas legitymującego się statusem zakładu pracy chronionej – ustalonego w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, według stanu na dzień podziału lub zbycia zakładu pracy chronionej lub jego części oraz
  - 2) przekazaniu do Funduszu tytułem wpłaty, o której mowa w art. 33 ust. 7, w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą środków funduszu rehabilitacji pracodawcy dotychczas legitymującego się statusem zakładu pracy chronionej według stanu na dzień podziału lub zbycia części lub całości zakładu pracy chronionej a sumą kwot przypadającą poszczególnym pracodawcom na podstawie pkt 1
- w terminie 3 miesięcy od dnia dokonania podziału lub zbycia zakładu pracy chronionej lub jego części.
9. Dysponentem funduszu rehabilitacji lub zakładowego funduszu aktywności jest pracodawca.
10. Prowadzący zakład pracy chronionej może udzielać, ze środków funduszu rehabilitacji, pomocy niepracującym osobom niepełnosprawnym byłym pracownikom tego zakładu, na cele związane z rehabilitacją leczniczą i społeczną.

11. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) rodzaje wydatków ze środków funduszu rehabilitacji, w tym w ramach zasady de minimis,
  - 2) warunki wykorzystania środków funduszu rehabilitacji,
  - 3) zakres, warunki i formy udzielania pomocy indywidualnej,
  - 4) tryb ustalania zakładowego regulaminu wykorzystania tych środków,
  - 5) warunki tworzenia indywidualnych programów rehabilitacji, w tym skład i zakres działania komisji rehabilitacyjnej tworzącej te programy
- mając na względzie prawidłowe wykorzystanie środków tego funduszu.

Art. 33a.

Przepisy art. 33 stosuje się do pracodawców, o których mowa w art. 33 ust. 7b.

Rozdział 7

Zadania i organizacja służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Art. 34.

1. Wykonanie zadań wynikających z ustawy nadzoruje Pełnomocnik będący sekretarzem stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.
2. Nadzór, o którym mowa w ust. 1, jest wykonywany przez:
  - 1) koordynację realizacji zadań wynikających z ustawy;
  - 2) inicjowanie lub przeprowadzanie kontroli realizacji zadań wynikających z ustawy.
3. Koordynacja, o której mowa w ust. 2 pkt 1, polega na:
  - 1) żądaniu od podmiotów informacji, dokumentów i sprawozdań okresowych dotyczących realizowanych zadań określonych w ustawie;
  - 2) organizowaniu szkoleń i konferencji;
  - 3) udzielaniu informacji w sprawach z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych;
  - 4) opracowywaniu standardów w zakresie realizacji zadań określonych w ustawie;
  - 5) realizacji zadań wynikających z programów rządowych, o których mowa w ust. 6 pkt 2;
  - 6) realizacji działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności i barier, utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.
4. Inicjowanie kontroli, o której mowa w ust. 2 pkt 2, dotyczy:
  - 1) działań na rzecz realizacji praw osób niepełnosprawnych;
  - 2) realizacji zadań określonych w ustawie;
  - 3) spełniania przez pracodawców warunków określonych w art. 28 ust. 1, art. 29, art. 30 ust. 2b i art. 33.

5. Pełnomocnik może przeprowadzić kontrolę w zakresie określonym w ust. 4.

6. Do zadań Pełnomocnika należy także:

1) opracowywanie oraz opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących zatrudnienia, rehabilitacji oraz warunków życia osób niepełnosprawnych;

2) opracowywanie projektów programów rządowych dotyczących rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych;

[3) ustalanie założeń do rocznych planów rzeczowo-finansowych dotyczących realizacji zadań wynikających z ustawy;]

<3) opracowywanie projektu planu finansowego Funduszu oraz sprawozdania z wykonania planu finansowego Funduszu; >

4) inicjowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności i barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie;

5) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych;

<6) dokonywanie wyboru przedsięwzięć do finansowania ze środków Funduszu;

7) podejmowanie decyzji w sprawie odraczania terminu spłat i umarzania pożyczek;

8) opracowywanie programów służących rehabilitacji społecznej i zawodowej, w szczególności adresowanych do osób niepełnosprawnych oraz do rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne;

9) sprawowanie kontroli nad wykorzystaniem środków Funduszu przekazywanych na realizację zadań określonych ustawą. >

<6a. Pełnomocnik może żądać niezwłocznego zwrotu całości lub części środków do Funduszu lub zawiesić wypłatę dalszych kwot, jeżeli w ciągu roku budżetowego, w wyniku kontroli, o której mowa w ust. 6 pkt 9, stwierdzi nieprawidłowości polegające na wykorzystaniu niezgodnie z przeznaczeniem środków otrzymanych z Funduszu.

6b. Do oceny prawidłowości wykorzystania środków Funduszu stosuje się przepisy o finansach publicznych.

6c. Pełnomocnik może dokonać podziału środków nieprzekazanych lub zwróconych, o których mowa w ust. 6a, po uzyskaniu pozytywnej opinii ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. >

[7. Zadania wynikające z ustawy realizują organy administracji rządowej, organy jednostek samorządu terytorialnego i Fundusz.]

<7. Zadania wynikające z ustawy realizują organy administracji rządowej, organy jednostek samorządu terytorialnego i Pełnomocnik. >

8. Pełnomocnika powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Nowe brzmienie pkt 3 oraz dodane pkt 6–9 w ust. 6 w art. 34 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

Dodane ust. 6a–6c oraz nowe brzmienie ust. 7, 9 i 10 w art. 34 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

[9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2, art. 25d ust. 1, art. 26a ust. 10, art. 30 ust. 3b i art. 34 ust. 5, uwzględniając potrzebę zapewnienia jednolitej procedury kontroli oraz prawidłowego przebiegu kontroli.]

<9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ust. 6 pkt 9, art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2, art. 25d ust. 1, art. 26a ust. 10, art. 30 ust. 3b i art. 34 ust. 5, uwzględniając potrzebę zapewnienia jednolitej procedury kontroli oraz prawidłowego przebiegu kontroli. >

[10. Pełnomocnik wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Pełnomocnika, które stanowi wyodrębnioną komórkę organizacyjną w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.]

<10. Pełnomocnik wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Pełnomocnika, które stanowi wyodrębnioną komórkę organizacyjną w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, z zastrzeżeniem art. 45 ust. 3. >

Art. 35.

1. Do zadań samorządu województwa realizowanych w ramach ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja wojewódzkich programów dotyczących wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- 2) (uchylony);
- 3) opracowywanie i przedstawianie Pełnomocnikowi informacji o prowadzonej działalności;
- 4) (uchylony);
- 5) dofinansowanie robót budowlanych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.¹⁷⁾), dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów;
- 6) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej;
- 7) współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy;
- 8) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 9) opiniowanie wniosku o wpis do rejestru, o którym mowa w art. 10d ust. 2.

2. Sejmik województwa w formie uchwały określa zadania, na które przeznaczają środki określone w art. 48 ust. 1 pkt 1.

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 88, poz. 587, Nr 99, poz. 665, Nr 127, poz. 880, Nr 191, poz. 1373 i Nr 247, poz. 1844, z 2008 r. Nr 145, poz. 914, Nr 199, poz. 1227, Nr 206, poz. 1287, Nr 210, poz. 1321 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 31, poz. 206, Nr 160, poz. 1276 i Nr 161, poz. 1279 oraz z 2010 r. Nr 75, poz. 474, Nr 106, poz. 675, Nr 119, poz. 804 i Nr 121, poz. 809.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, zadania samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Funduszu oraz warunki i tryb dofinansowywania robót budowlanych, o których mowa w ust. 1 pkt 5, mając na względzie potrzeby w zakresie realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Art. 35a.

1. Do zadań powiatu należy:

- 1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
  - a) rehabilitacji społecznej,
  - b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
  - c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;
- 2) współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów, o których mowa w pkt 1;
- 3) udostępnianie na potrzeby Pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów, o których mowa w pkt 1, oraz rocznej informacji z ich realizacji;
- 4) podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;
- 5) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;
- 6) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób;
- 6a) finansowanie z Funduszu wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu;
- 7) dofinansowanie:
  - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
  - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
  - c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
  - d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
  - e) rehabilitacji dzieci i młodzieży;
- 8) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;
- 9) pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie;
- 9a) przyznawanie środków, o których mowa w art. 12a;

- 9b) realizacja zadań, o których mowa w art. 26, art. 26d i art. 26e;
- 9c) zlecanie zadań zgodnie z art. 36;
- 10) kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej;
- 11) współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów;
- 12) doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne;
- 13) współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.
2. Zadania, o których mowa w ust. 1:
- 1) w pkt 1 lit. a i c, pkt 6 oraz w pkt 9c w części dotyczącej rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, a także w pkt 4, 5, 7 i 8 – są realizowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie;
- 2) w pkt 1 lit. b i c, pkt 6 oraz w pkt 9c w części dotyczącej rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, a także w pkt 9–9b oraz 10–13 – są realizowane przez powiatowe urzędy pracy.
3. Rada powiatu w formie uchwały określa zadania, na które przeznaczają środki określone w art. 48 ust. 1 pkt 1.
4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje zadań, o których mowa w ust. 1, które mogą być finansowane ze środków Funduszu, uwzględniając w szczególności wymagania, jakie powinny spełniać podmioty ubiegające się o dofinansowanie tych zadań, a także tryb postępowania i zasady ich dofinansowania ze środków Funduszu.

Art. 35b. (uchylony).

[Art. 35c.

1. Zarządy województw i zarządy powiatów przedstawiają Prezesowi Zarządu Funduszu sprawozdania rzeczowo-finansowe o zadaniach zrealizowanych z otrzymanych z Funduszu środków.
2. (uchylony)]

Nowe brzmienie art. 35c oraz ust. 1 w art. 36 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

<Art. 35c.

1. Zarządy województw i zarządy powiatów przedstawiają Pełnomocnikowi sprawozdania rzeczowo-finansowe o zadaniach zrealizowanych ze środków Funduszu.
2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposoby rozliczeń finansowych samorządu z Pełnomocnikiem w zakresie otrzymanych środków Funduszu, mając na uwadze prawidłowe gospodarowanie środkami Funduszu. >

Art. 36.

[1. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych mogą być realizowane na zlecenie Funduszu przez fundacje oraz organizacje pozarządowe.]

<1. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych mogą być realizowane na zlecenie Pełnomocnika przez fundacje oraz organizacje pozarządowe. >

2. Zadania, o których mowa w ust. 1, mogą być realizowane ze środków Funduszu przez fundacje i organizacje pozarządowe również na zlecenie samorządu województwa lub powiatu.
3. Do zlecenia zadań, o którym mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, które mogą być zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym, mając na względzie zapewnienie realizacji potrzeb osób niepełnosprawnych.

Rozdział 8**Szkolenie osób niepełnosprawnych****Art. 37.**

Szkolenie osób niepełnosprawnych odbywa się w formach pozaszkolnych w celu nauki zawodu, przekwalifikowania lub podwyższenia kwalifikacji.

Art. 38.

1. Kierownik powiatowego urzędu pracy inicjuje i organizuje szkolenie dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych lub innych osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, a zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy, w celu zwiększenia ich szans na uzyskanie zatrudnienia, podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji zawodowych lub zwiększenia aktywności zawodowej, a w szczególności w razie:
  - 1) braku kwalifikacji zawodowych;
  - 2) konieczności zmiany kwalifikacji w związku z brakiem propozycji odpowiedniego zatrudnienia;
  - 3) utraty zdolności do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie.
2. Szkoleniem, o którym mowa w ust. 1, mogą być objęte również osoby niepełnosprawne będące w okresie wypowiedzenia umowy o pracę z przyczyn niedotycających pracowników.

Art. 38a. (uchylony).**Art. 39.**

1. Szkolenie osób niepełnosprawnych może odbywać się:

- 1) w placówkach szkolących;
  - 2) w specjalistycznych ośrodkach szkoleniowo-rehabilitacyjnych, zwanych dalej „specjalistycznymi ośrodkami”, zapewniających warunki realizacji zadań określonych w ust. 3.
2. Specjalistyczne ośrodki są tworzone i likwidowane przez marszałka województwa w porozumieniu z Pełnomocnikiem. Samorząd województwa może zlecać innym podmiotom zadania, o których mowa w ust. 3.
3. Do zadań specjalistycznego ośrodka należy:
- 1) prowadzenie szkolenia osób, które z powodu niepełnosprawności mają utrudniony lub uniemożliwiony dostęp do korzystania ze szkolenia w innych placówkach;
  - 2) określanie psychofizycznej sprawności danej osoby w stosunku do wymagań różnych zawodów;
  - 3) określanie, przez zastosowanie odpowiednich testów sprawności i prób praktycznych, uzdolnienia i możliwości rozwoju zdolności danej osoby;
  - 4) zapewnienie uczestnikom szkolenia zakwaterowania, wyżywienia, pomocy dydaktycznej oraz opieki medycznej i usług rehabilitacyjnych.
4. Koszty utworzenia, działalności oraz realizacji zadań specjalistycznego ośrodka powinny być pokrywane ze środków Funduszu.
5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, sposób tworzenia, działania i finansowania specjalistycznych ośrodków, a także zlecenia zadań, o których mowa w ust. 3, oraz tryb sprawowania nadzoru nad ich działalnością.

Art. 40.

1. Kierownik powiatowego urzędu pracy kieruje osobę niepełnosprawną, o której mowa w art. 38, na szkolenie:
  - 1) z własnej inicjatywy lub na podstawie orzeczenia właściwego organu;
  - 2) wskazane przez tę osobę, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że szkolenie to zapewni uzyskanie pracy i spełniony jest przynajmniej jeden z warunków wymienionych w art. 38; koszt tego szkolenia nie może przekroczyć dziesięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.
2. Koszty szkolenia obejmują w szczególności:
  - 1) uprzednio uzgodnioną należność przysługującą jednostce szkolącej;
  - 2) koszt ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków;
  - 3) koszt zakwaterowania i wyżywienia w części albo w całości;
  - 4) koszt przejazdu na szkolenie, w tym koszt przejazdu przewodnika lub opiekuna osoby zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności;
  - 5) koszt usług tłumacza języka migowego albo lektora dla niewidomych lub osoby towarzyszącej osobie niepełnosprawnej ruchowo zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności;
  - 6) koszt niezbędnych badań lekarskich, psychologicznych, diagnostycznych i usług rehabilitacyjnych.
3. Szkolenie trwa nie dłużej niż 36 miesięcy.

4. Koszty szkolenia są finansowane ze środków Funduszu.
5. Osoba niepełnosprawna, która nie ukończyła szkolenia z własnej winy, jest obowiązana do zwrotu jego kosztów, chyba że powodem nieukończenia szkolenia było podjęcie zatrudnienia.

Art. 41.

1. Szkolenie osób niepełnosprawnych może być organizowane także przez pracodawcę.
2. Na wniosek pracodawcy poniesione przez niego koszty szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych mogą być zrefundowane ze środków Funduszu do wysokości 80 % tych kosztów, nie więcej jednak niż do wysokości dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia na jedną osobę.
3. Zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 2, dokonuje starosta na warunkach i w wysokości określonych w umowie zawartej z pracodawcą. Zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przez pracodawcę przed datą podpisania umowy.
4. (uchylony).
5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb dokonywania refundacji kosztów szkolenia, mając na względzie zapewnienie skuteczności udzielanej pomocy oraz prawidłowe dokonywanie refundacji zgodnie z warunkami dopuszczalności pomocy na szkolenia.

Art. 41a.

1. Placówki szkolące i specjalistyczne ośrodki oraz pracodawcy przeprowadzający szkolenia przesyłają samorządowi województwa półroczne informacje o przebiegu szkoleń.
2. Informacje, o których mowa w ust. 1, przekazuje się, na jego wniosek, kierownikowi powiatowego urzędu pracy, który skierował osobę niepełnosprawną na szkolenie.

Rozdział 9

Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Art. 42.

1. Powołuje się Krajową Radę Konsultacyjną do Spraw Osób Niepełnosprawnych, zwaną dalej „Radą”.
2. Rada jest organem doradczym Pełnomocnika stanowiącym forum współdziałania, na rzecz osób niepełnosprawnych, organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych.
3. Do zakresu działania Rady należy:
  - 1) przedstawianie Pełnomocnikowi:
    - a) propozycji przedsięwzięć zmierzających do integracji osób niepełnosprawnych,
    - b) propozycji rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych, wynikających z niepełnosprawności,

- c) opinii do dokumentów przedkładanych Radzie przez Pełnomocnika, w tym do projektów:
    - aktów prawnych mających lub mogących mieć wpływ na sytuację osób niepełnosprawnych, planów finansowych oraz sprawozdań Funduszu,
    - rządowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz informacji o ich realizacji,
  - d) rocznych informacji o działalności Rady;
- 2) sygnalizowanie odpowiednim organom potrzeby wydania lub zmiany przepisów dotyczących sytuacji osób niepełnosprawnych.

Art. 43.

1. Rada składa się z:

- 1) pięciu przedstawicieli organów administracji rządowej, w tym jednego przedstawiciela ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- 2) pięciu przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym:
  - a) po jednym przedstawicielu każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.¹⁸⁾), zwanej dalej „ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych”,
  - b) po jednym przedstawicielu każdej organizacji związkowej reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
  - c) przedstawicieli innych niż wymienione w lit. a i b organizacji pozarządowych w liczbie równej przedstawicielom tych organizacji; przepis ust. 1a stosuje się odpowiednio.

1a. W przypadku gdy w trakcie trwania kadencji Rady organizacja pracodawców lub organizacja związkowa stanie się organizacją reprezentatywną w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, przedstawiciel tej organizacji wchodzi w skład Rady.

2. Członków Rady powołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego na wniosek Pełnomocnika, a w przypadku członków, o których mowa w ust. 1 pkt 3, na wniosek tych organizacji.
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może odwołać członka Rady przed upływem kadencji:
- 1) na jego wniosek;
  - 2) na wniosek reprezentowanego przez niego organu lub organizacji;
  - 3) na wniosek Pełnomocnika po zasięgnięciu opinii organu lub organizacji, którą członek Rady reprezentuje.

---

¹⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1793 i 1800, z 2002 r. Nr 10, poz. 89 i Nr 240, poz. 2056, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2009 r. Nr 219, poz. 1707.

4. Posiedzenia Rady są zwoływane przez jej przewodniczącego lub co najmniej 5 członków Rady nie rzadziej niż raz na kwartał oraz w każdym czasie na wniosek Pełnomocnika.
5. Kadencja Rady trwa 4 lata.

Art. 44.

1. Wydatki związane z obsługą Rady są finansowane ze środków urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.
2. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach Rady. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy. Koszty wynagrodzenia ponoszone przez pracodawcę są refundowane ze środków urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.
3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb działania Rady, w tym jej organizację, mając na względzie zapewnienie sprawnego funkcjonowania Rady.

Art. 44a.

1. Przy marszałkach województw tworzy się wojewódzkie społeczne rady do spraw osób niepełnosprawnych, zwane dalej „wojewódzkimi radami”, będące organami opiniodawczo-doradczymi.
2. Do zakresu działania wojewódzkich rad należy:
  - 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
    - a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
    - b) realizacji praw osób niepełnosprawnych;
  - 2) opiniowanie projektów wojewódzkich programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
  - 3) ocena realizacji programów;
  - 4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez sejmik województwa pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Art. 44b.

1. Przy starostach tworzy się powiatowe społeczne rady do spraw osób niepełnosprawnych, zwane dalej „powiatowymi radami”, będące organami opiniodawczo-doradczymi.
2. Do zakresu działania powiatowych rad należy:
  - 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
    - a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
    - b) realizacji praw osób niepełnosprawnych;
  - 2) opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
  - 3) ocena realizacji programów;
  - 4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Art. 44c.

1. Wojewódzkie rady składają się z 7 osób powoływanych spośród przedstawicieli działających na terenie województwa organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli wojewody i jednostek samorządu terytorialnego (powiatów i gmin).
2. Powiatowe rady składają się z 5 osób, powoływanych spośród przedstawicieli działających na terenie danego powiatu organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego (powiatów i gmin).
3. Członków wojewódzkich rad powołuje i odwołuje marszałek województwa, a członków powiatowych rad – starosta, spośród kandydatów zgłoszonych przez organizacje i organy, o których mowa odpowiednio w ust. 1 i 2.
4. Rady, o których mowa w ust. 1 i 2, wybierają przewodniczącego spośród swoich członków.
5. Członek rady może zostać odwołany:
  - 1) na swój wniosek;
  - 2) na wniosek organizacji lub organu, które zgłosiły jego kandydaturę;
  - 3) na wniosek marszałka lub starosty, po zasięgnięciu opinii organizacji lub organu, które zgłosiły jego kandydaturę.
6. Kadencja rad trwa 4 lata.
7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, organizację oraz tryb działania wojewódzkich i powiatowych rad, w tym sposób powoływania i odwoływania członków rad oraz częstotliwość posiedzeń, mając na względzie zapewnienie właściwego wykonywania zadań przez te rady.
8. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach rady. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy.
9. Na wniosek członków rad zamieszkałych poza miejscem obrad rady mogą być finansowane, odpowiednio z budżetu samorządu województwa i powiatu, koszty ich przejazdów publicznymi środkami komunikacji, na zasadach określonych w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

Rozdział 10**Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych***[Art. 45.*

1. *Fundusz jest państwowym funduszem celowym, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych.*
2. *Fundusz posiada osobowość prawną.*
3. *Fundusz stosuje zasady rachunkowości określone dla podmiotów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.*

U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, Nr 157, poz. 1241 i Nr 165, poz. 1316 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278.

- 3a. Przy rozpatrywaniu i rozstrzyganiu spraw przez Fundusz, w zakresie nieuregulowanym w odrębnych przepisach, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.
4. Nadzór nad Funduszem sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, który na wniosek Prezesa Zarządu Funduszu, po uzyskaniu pozytywnej opinii Pełnomocnika, zatwierdza statut określający organizację, szczególne zasady i tryb działania Funduszu, w tym jego organów.]

<Art. 45.

1. Fundusz jest państwowym funduszem celowym w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.¹⁹⁾).
2. Dysponentem Funduszu jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.
3. Dysponent Funduszu wykonuje zadania, o których mowa w art. 25c ust. 5–8, art. 25d ust. 1, art. 26a ust. 6 i 8–11, art. 26b ust. 1, art. 26c ust. 3, 3a i 4, art. 34 ust. 6 pkt 3 i 8, ust. 6a i 6c, art. 48 ust. 1, art. 49 ust. 1, 3, 5a i 5c, art. 49a ust. 1 i 2 oraz art. 49b ust. 4, przy pomocy Biura Obsługi Funduszu funkcjonującego w formie jednostki budżetowej.
4. Koszty obsługi Biura Obsługi Funduszu są finansowane z budżetu państwa.>

Nowe brzmienie art. 45 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

Art. 46.

Przychodami Funduszu są:

- 1) wpłaty pracodawców, o których mowa w art. 21 ust. 1, art. 23, art. 24 ust. 2²⁰⁾ oraz art. 31 ust. 3 pkt 1;
- 2) dotacje z budżetu państwa oraz inne dotacje i subwencje;
- 3) spadki, zapisy i darowizny;
- 4) dobrowolne wpłaty pracodawców;
- 5) dochody z oprocentowania pożyczek oraz wolnych środków przekazanych w zarządzanie zgodnie z przepisami o finansach publicznych;
- [6) dochody z działalności gospodarczej;]
- 7) wpłaty, o których mowa w art. 12a ust. 2, art. 26 ust. 7, art. 26e ust. 6, spłaty pożyczek udzielonych z Funduszu na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej, wraz z oprocentowaniem, oraz zwroty środków pobranych przez pracodawców z Funduszu na szkolenie osoby niepełnosprawnej, która z przyczyn dotyczących pracodawcy nie będzie zatrudniona zgodnie z kierunkiem szkolenia lub będzie zatrudniona przez okres krótszy niż 24 miesiące, wraz z odsetkami, a także zwroty środków pobranych przez pracodawców z Funduszu na pokrycie 60 % wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej przed

Pkt 6 w art. 46 uchylona się z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

¹⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835 i Nr 152, poz. 1020.

²⁰⁾ Uchylony.

opodatkowaniem podatkiem dochodowym oraz 60 % jej obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne od tego wynagrodzenia, która z przyczyn dotyczących pracodawcy będzie zatrudniona przez okres krótszy niż 12 miesięcy, wraz z odsetkami;

8) dywidendy;

8a) odsetki od środków, o których mowa w art. 48 ust. 1;

9) inne wpłaty.

Art. 46a.

1. Fundusz otrzymuje dotacje celowe z budżetu państwa:

1) na zadanie, o którym mowa w art. 26a – w wysokości 55 % środków;

1a) (uchylony);

2) na zadanie, o którym mowa w art. 47 ust. 2 – w wysokości 50 % utraconych dochodów gmin z tytułu zastosowania zwolnień ustawowych, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1.

2. Kwoty dotacji, o których mowa w ust. 1, ustala się i rozlicza zgodnie z zasadami przyjętymi w budżecie państwa.

[3. Dotacje, o których mowa w ust. 1, są przekazywane na zasadach określonych w odrębnych przepisach przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w sposób umożliwiający pełne i terminowe wykonywanie zadania.]

<3. Dotacje, o których mowa w ust. 1, są przekazywane w sposób umożliwiający pełne i terminowe wykonywanie zadania. >

Nowe brzmienie ust. 3 w art. 46a wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

Art. 47.

1. Środki Funduszu, w wysokości do 30 % wydatków, przeznacza się na:

1) realizację działań wyrównujących różnice między regionami, w szczególności w jednostkach samorządu terytorialnego, na terenie których stopa bezrobocia jest wyższa niż 110 % średniej stopy bezrobocia w kraju lub nie utworzono warsztatu terapii zajęciowej albo zakładu aktywności zawodowej;

1a) zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowane przez fundacje i organizacje pozarządowe;

2) realizację programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej na rzecz osób niepełnosprawnych przewidzianych do wdrożenia w danym roku;

3) dofinansowanie zadań wynikających z programów rządowych, w tym ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, a także pomoc rodzinom, których członkami są osoby niepełnosprawne;

4) zadania inne niż wymienione w ustawie:

[a) programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, służące rehabilitacji społecznej i zawodowej, w szczególności adresowane do osób niepełnosprawnych oraz do rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne.]

<a) programy służące rehabilitacji społecznej i zawodowej, w szczególności adresowane do osób niepełnosprawnych oraz do rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne, >

Nowe brzmienie lit. a w pkt 4 w ust. 1 oraz ust. 1a w art. 47 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

b) finansowanie w części lub całości badań, ekspertyz i analiz dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej.

[1a. W celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 2, Fundusz może:

- 1) przekazywać instytucji wdrażającej środki na realizację projektów na rzecz osób niepełnosprawnych – na podstawie umowy, która może być zawarta na okres dłuższy niż rok;
- 2) udzielać dotacji, pożyczek oraz finansować odsetki od kredytów udzielonych projektodawcom na realizację programów – zgodnie z umową określającą w szczególności warunki korzystania z tych form pomocy, zawartą z realizatorami programów.]

<1a. W celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 2, ze środków Funduszu mogą być:

- 1) przekazywane instytucji wdrażającej środki na realizację projektów na rzecz osób niepełnosprawnych – na podstawie umowy, która może być zawarta na okres dłuższy niż rok;
- 2) udzielane dotacje, pożyczki oraz finansowane odsetki od kredytów udzielonych projektodawcom na realizację programów – zgodnie z umową określającą w szczególności warunki korzystania z tych form pomocy, zawartą z realizatorami programów. >

2. Środki Funduszu przeznacza się również na zrekompensowanie gminom dochodów utraconych na skutek zastosowania ustawowych zwolnień, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1, w wysokości utraconych dochodów.

2a. [Gminy składają do Funduszu wnioski o wypłatę kwoty rekompensującej dochody utracone z tytułu zwolnień w terminach:]

<Gminy składają Pełnomocnikowi wnioski o wypłatę kwoty rekompensującej dochody utracone z tytułu zwolnień w terminach:>

- 1) do dnia 31 lipca roku podatkowego – wykazując przewidywane roczne skutki zwolnień, wynikające z decyzji, dokonanych czynności cywilnoprawnych w formie aktów notarialnych oraz deklaracji i informacji podatkowych na dany rok podatkowy, według stanu na dzień 30 czerwca roku podatkowego, za który sporządzany jest wniosek;
- 2) do dnia 25 marca roku następującego po roku podatkowym – wykazując faktyczne roczne skutki zwolnień, wynikające z decyzji, dokonanych czynności cywilnoprawnych w formie aktów notarialnych oraz deklaracji i informacji podatkowych na dany rok podatkowy, według stanu na dzień 31 grudnia roku podatkowego, za który sporządzany jest wniosek.

2b. W przypadku niezłożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2a pkt 2, gmina zwraca do Funduszu otrzymane środki wykazane we wniosku, o którym mowa w ust. 2a pkt 1, wraz z odsetkami naliczonymi od tej kwoty, od dnia jej otrzymania, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w terminie 3 miesięcy od dnia upływu terminu do dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2a pkt 2.

3. (uchylony).

4. (uchylony).

Nowe brzmienie wprowadzenia do wyciszenia w ust. 2a w art. 47 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 226, poz. 1475).

[5. *Darowizna dokonywana ze środków Funduszu na rzecz osoby niepełnosprawnej w celach wynikających z ustawy nie podlega opodatkowaniu podatkiem od spadków i darowizn.*]

6. (uchylony).

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady obliczania i tryb przekazywania gminom dotacji celowej, o której mowa w ust. 2, z uwzględnieniem wniosków gmin, zawierających dane o rocznych skutkach zastosowania zwolnień, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1, mając na względzie zrekompensowanie gminom utraconych dochodów.

Ust. 5 w art. 47 uchyła się z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

Art. 48.

[1. *Środki Funduszu są przekazywane przez Prezesa Zarządu tego Funduszu:*

- 1) *samorządom wojewódzkim i powiatowym na realizację określonych zadań lub rodzajów zadań, na wyodrębniony rachunek bankowy – według algorytmu;*
- 2) *podmiotom realizującym zadania zlecone przez Fundusz lub inne zadania wynikające z ustawy – na podstawie zawartych z nimi umów.*]

Nowe brzmienie ust. 1 w art. 48 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

<1. Środki Funduszu są przekazywane przez Pełnomocnika:

- 1) **samorządom wojewódzkim i powiatowym na realizację określonych zadań lub rodzajów zadań, na wyodrębniony rachunek bankowy – według algorytmu;**
- 2) **podmiotom realizującym zadania zlecone przez Pełnomocnika lub inne zadania wynikające z ustawy – na podstawie zawartych z nimi umów. >**

1a. (uchylony).

2. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, algorytm, o którym mowa w ust. 1, a także sposób zasady ustalania maksymalnej wysokości kwot zobowiązań przypadających do wypłaty na dany rok. Projekt algorytmu podlega opinionowaniu przez stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Algorytm, o którym mowa w ust. 1, powinien uwzględniać w szczególności liczbę mieszkańców, liczbę osób niepełnosprawnych i liczbę uczestników funkcjonujących warsztatów terapii zajęciowej w powiecie oraz kwotę przewidzianą w planie finansowym Funduszu na dany rok na realizację przez samorządy zadań, kwotę zobowiązań finansowanych ze środków Funduszu z tytułu realizacji umów zawartych do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rok, dla którego jest obliczana wysokość środków.

Art. 48a.

1. Środki Funduszu nie mogą zostać przeznaczone na realizację celów, zadań i wydatków w części w jakiej zostały sfinansowane w ramach pomocy udzielonej z innych środków publicznych.
2. Środki Funduszu, przyznane pracodawcy wykonującemu działalność gospodarczą na podstawie art. 26, art. 26a, art. 26d i art. 32 ust. 1 pkt 2 stanowią pomoc na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych w rozumieniu rozporządzenia

Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. WE L 214 z 09.08.2008, str. 3).

3. Pomoc ze środków Funduszu nie może zostać udzielona lub wypłacona pracodawcy wykonującemu działalność gospodarczą:
  - 1) znajdującemu się w trudnej sytuacji ekonomicznej według kryteriów określonych w przepisach prawa Unii Europejskiej dotyczących udzielania pomocy publicznej²¹⁾;
  - 2) na którym ciąży obowiązek zwrotu pomocy, wynikający z wcześniejszych decyzji Komisji Europejskiej, uznających pomoc za niezgodną z prawem oraz ze wspólnym rynkiem;
  - 3) jeżeli udzielenie pomocy w formie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzenia skutkowałoby przekroczeniem kwoty 10 mln euro rocznej pomocy na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych u tego pracodawcy.

Art. 49.

[1. Do wpłat, o których mowa w art. 21 ust. 1, art. 23, art. 29 ust. 3a¹, 3b i 3c, art. 33 ust. 4a, 4c, 7 i 7a, oraz art. 38 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.²²⁾) stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 5a–5d oraz art. 49a i art. 49b, przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.²³⁾), zwanej dalej „Ordynacją podatkową”, z tym że uprawnienia organów podatkowych określone w tej ustawie przysługują Prezesowi Zarządu Funduszu.]

Nowe brzmienie ust. 1 w art. 49 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 226, poz. 1475).

<1. Do wpłat, o których mowa w art. 21 ust. 1, art. 23, art. 29 ust. 3a¹, 3b i 3c, art. 33 ust. 4a, 4c, 7 i 7a oraz art. 38 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.²⁴⁾) stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 5a–5d oraz art. 49a i art. 49b, przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.²⁵⁾), zwanej dalej „Ordynacją podatkową”, z tym że uprawnienia organów podatkowych określone w tej ustawie przysługują Pełnomocnikowi.>

²¹⁾ Kryteria te są określone w pkt 9–11 Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz. Urz. UE C 244 z 01.10.2004, str. 2).

²²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 57, poz. 352, Nr 75, poz. 473, Nr 105, poz. 655, Nr 149, poz. 996, Nr 182, poz. 1228 i Nr 219, poz. 1442.

²³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1031, Nr 217, poz. 1590 i Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, Nr 120, poz. 818, Nr 192, poz. 1378 i Nr 225, poz. 1671, z 2008 r. Nr 118, poz. 745, Nr 141, poz. 888, Nr 180, poz. 1109 i Nr 209, poz. 1316, 1318 i 1320, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 44, poz. 362, Nr 57, poz. 466, Nr 131, poz. 1075, Nr 157, poz. 1241, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 213, poz. 1652 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 57, poz. 355, Nr 127, poz. 858, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1306.

²⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 57, poz. 352, Nr 75, poz. 473, Nr 105, poz. 655, Nr 149, poz. 996, Nr 182, poz. 1228 i Nr 219, poz. 1442.

²⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732 i Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1031, Nr 217, poz. 1590 i Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, Nr 120, poz. 818, Nr 192,

[2. Pracodawcy dokonują wpłat, o których mowa w ust. 1, w terminie do dnia 20 następnego miesiąca po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności powodujące powstanie obowiązku wpłat, składając równocześnie Zarządowi Funduszu deklaracje miesięczne i roczne poprzez teletransmisje danych w formie dokumentu elektronicznego według wzoru ustalonego, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.]

Nowe brzmienie ust. 2, 3, 4, 5a i 5c w art. 49 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

<2. Pracodawcy dokonują wpłat na wyodrębniony rachunek bankowy Funduszu, w terminie do dnia 20 następnego miesiąca po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności powodujące powstanie obowiązku wpłat, składając równocześnie Pełnomocnikowi deklaracje miesięczne i roczne poprzez teletransmisje danych w formie dokumentu elektronicznego według wzoru ustalonego, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. >

[3. Do egzekucji wpłat, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, z tym że tytuł wykonawczy wystawia Prezes Zarządu Funduszu.]

<3. Do egzekucji wpłat stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, z tym że tytuł wykonawczy wystawia Pełnomocnik. >

[4. Od decyzji Prezesa Zarządu Funduszu dotyczących wpłat, o których mowa w ust. 1, pracodawcy przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.]

<4. Od decyzji dotyczących wpłat pracodawcy przysługuje prawo wystąpienia z wnioskiem do Pełnomocnika o ponowne rozpatrzenie sprawy. >

5. (uchylony).

[5a. Zaległości z tytułu wpłat, odsetki za zwłokę lub opłata prolongacyjna mogą być umarzane w całości lub w części decyzją Prezesa Zarządu Funduszu wyłącznie w przypadku ich całkowitej nieściągalności.]

<5a. Zaległości z tytułu wpłat, odsetki za zwłokę lub opłata prolongacyjna mogą być umarzane w całości lub w części decyzją Pełnomocnika wyłącznie w przypadku ich całkowitej nieściągalności. >

5b. Całkowita nieściągalność, o której mowa w ust. 5a, zachodzi, gdy:

- 1) dłużnik zmarł, nie pozostawiając żadnego majątku lub pozostawił ruchomości niepodlegające egzekucji na podstawie odrębnych przepisów albo pozostawił przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza kwoty stanowiącej trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia, i jednocześnie brak jest następców prawnych oraz nie ma możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie, w rozumieniu przepisów Ordynacji podatkowej;
- 2) sąd oddalił wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika lub umorzył postępowanie upadłościowe z przyczyn, o których mowa w art. 13 oraz w art. 361 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 i Nr 191, poz. 1484 oraz z 2010 r. Nr 155, poz. 1037);

---

poz. 1378 i Nr 225, poz. 1671, z 2008 r. Nr 118, poz. 745, Nr 141, poz. 888, Nr 180, poz. 1109 i Nr 209, poz. 1316, 1318 i 1320, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 44, poz. 362, Nr 57, poz. 466, Nr 131, poz. 1075, Nr 157, poz. 1241, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 213, poz. 1652 i Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 57, poz. 355, Nr 127, poz. 858, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1306.

- 3) nastąpiło trwałe zaprzestanie prowadzenia działalności przy jednoczesnym braku majątku, z którego można egzekwować należności małżonka, następców prawnych, możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie w rozumieniu przepisów Ordynacji podatkowej;
- 4) nie nastąpiło zaspokojenie należności w zakończonym postępowaniu likwidacyjnym;
- 5) wysokość zaległej wpłaty nie przekracza pięciokrotnej kwoty kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym;
- 6) stwierdzono brak majątku, z którego można prowadzić egzekucję;
- 7) jest oczywiste, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwot przekraczających wydatki egzekucyjne.

[5c. Prezes Zarządu Funduszu, w drodze decyzji, na wniosek pracodawcy, w przypadku uzasadnionym ważnym interesem pracodawcy lub interesem publicznym może:

- 1) *odroczyć termin płatności należności lub rozłożyć ich zapłatę na raty,*
- 2) *odroczyć termin płatności zaległości z tytułu wpłat, odsetek za zwłokę lub rozłożyć ich zapłatę na raty*

– uwzględniając możliwości płatnicze pracodawcy oraz stan finansów Funduszu.]

<5c. Pełnomocnik, w drodze decyzji, na wniosek pracodawcy, w przypadku uzasadnionym ważnym interesem pracodawcy lub interesem publicznym może:

- 1) **odroczyć termin płatności należności lub rozłożyć ich zapłatę na raty,**
- 2) **odroczyć termin płatności zaległości z tytułu wpłat, odsetek za zwłokę lub rozłożyć ich zapłatę na raty**

– uwzględniając możliwości płatnicze pracodawcy oraz stan finansów Funduszu. >

5d. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w ust. 5c, naliczana jest opłata prolongacyjna, na zasadach określonych w Ordynacji podatkowej.

6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw łączności, może, w drodze rozporządzenia, określić wzór formularza wpłaty gotówkowej oraz polecenia przelewu, mając na względzie ustalenie tożsamości wpłacającego oraz tytuł zobowiązania.

Art. 49a.

[1. Prezes Zarządu Funduszu ma prawo występowania z wnioskiem o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości dłużnika zalegającego z opłatą z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1.]

<1. Pełnomocnik może złożyć wniosek o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości dłużnika zalegającego z opłatą z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1. >

[2. Wystawione przez Prezesa Zarządu Funduszu dokumenty stwierdzające istnienie należności z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1, oraz ich wysokość są podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości stanowiącej własność zobowiązanego. Jeżeli nieruchomość nie posiada księgi wieczystej, zabezpieczenie jest dokonywane przez złożenie tych dokumentów do zbioru dokumentów.]

Nowe brzmienie ust. 1 i 2 w art. 49a wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

- <2. Wystawione przez Pełnomocnika dokumenty stwierdzające istnienie należności z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1, oraz ich wysokość są podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości stanowiącej własność zobowiązanego. Jeżeli nieruchomość nie posiada księgi wieczystej, zabezpieczenie jest dokonywane przez złożenie tych dokumentów do zbioru dokumentów. >**
3. Należności z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1, są zabezpieczane hipoteką przymusową na wszystkich nieruchomościach dłużnika. Podstawą ustanowienia hipoteki jest doręczona decyzja określająca wysokość należności z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1.
4. Do hipoteki, o której mowa w ust. 3, stosuje się odpowiednio przepisy Ordynacji podatkowej dotyczące hipoteki przymusowej.

Art. 49b.

1. Należności z tytułu wpłat, o których mowa w art. 49 ust. 1, są zabezpieczane ustawowym prawem zastawu na ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika.
2. Do zastawu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy Ordynacji podatkowej dotyczące zastawów skarbowych.
3. Zastaw, o którym mowa w ust. 1, wpisuje się do rejestru zastawów skarbowych prowadzonego na podstawie art. 43 Ordynacji podatkowej.

[4. Wypis z rejestru zastawów, o którym mowa w art. 46 § 1 Ordynacji podatkowej, wydawany jest na wniosek Prezesa Zarządu Funduszu nieodpłatnie.]

<4. Wypis z rejestru zastawów, o którym mowa w art. 46 § 1 Ordynacji podatkowej, jest wydawany na wniosek Pełnomocnika nieodpłatnie.>

Nowe brzmienie ust. 4 w art. 49b oraz art. 49c wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

[Art. 49c.

Fundusz jest uprawniony do nieodpłatnego korzystania z danych zgromadzonych:

- 1) w Krajowej Ewidencji Podatników;*
- 2) w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON) prowadzonym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego;*
- 3) przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;*
- 4) w Centralnej Bazie RCIPESSEL.]*

<Art. 49c.

Pełnomocnik jest uprawniony do nieodpłatnego korzystania z danych zgromadzonych:

- 1) w Krajowej Ewidencji Podatników;**
- 2) w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON) prowadzonym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego;**
- 3) przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;**
- 4) w Centralnej Bazie RCIPESSEL. >**

[Art. 49d.

1. *Prezes Zarządu Funduszu jest obowiązany składać Pełnomocnikowi półroczne informacje o pracodawcach zwolnionych z wpłat na Fundusz lub zobowiązanych do tych wpłat, w terminach:
  - 1) do dnia 15 sierpnia – za pierwsze półrocze;
  - 2) do dnia 15 lutego – za drugie półrocze roku poprzedniego.*
2. *Prezes Zarządu Funduszu jest obowiązany udzielać, na wniosek Pełnomocnika, informacji o pracodawcach obowiązanych do składania informacji, o których mowa w art. 21 ust. 2f, lub deklaracji, o których mowa w art. 49 ust. 2, w zakresie i terminie wskazanym we wniosku. Termin ten nie może być krótszy niż 30 dni od dnia doręczenia wniosku.*
3. *Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzory informacji, o których mowa w ust. 1, oraz sposób ich przekazywania, mając na względzie zapewnienie prawidłowego przepływu informacji.]*

Art. 49e.

1. Środki Funduszu podlegają zwrotowi w kwocie wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, pobranej w nadmiernej wysokości lub ustalonej w wyniku kontroli w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości, określonej w drodze decyzji nakazującej zwrot wypłaconych środków wraz z odsetkami naliczonymi od tej kwoty, od dnia jej otrzymania, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.
2. Zwrotu, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wezwania do zapłaty lub ujawnienia okoliczności powodujących obowiązek zwrotu.
3. Jeżeli środki Funduszu zostały wypłacone w wysokości niższej od należnej, kwotę stanowiącą różnicę między kwotą należną a kwotą wypłaconą, wypłaca się wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w terminie 3 miesięcy od dnia przedłożenia żądania wypłaty tej kwoty lub ujawnienia okoliczności powodujących obowiązek jej wypłacenia.
4. Odsetek nie nalicza się w przypadku gdy wystąpienie okoliczności powodujących obowiązek zwrotu lub wypłaty środków było niezależne od zobowiązanego do zapłaty.

Art. 49d, 50, 51, 51a, 52, 53, 53a, 53b, 53c, 53d, 53e, 53f i 53g uchyla się z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

Art. 49f.

1. Na wniosek dłużnika lub strony umowy, której przedmiot obejmuje dokonanie wydatków ze środków Funduszu, organy i podmioty powołane do zawierania takich umów mogą:
  - 1) umorzyć w części lub w całości należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny, w drodze decyzji, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, lub
  - 2) rozłożyć na raty spłatę tych należności lub odroczyć termin ich płatności, w drodze umowy

– w przypadku uzasadnionym ważnym interesem dłużnika, interesem publicznym, względami gospodarczymi lub społecznymi, lub innymi przyczynami zasługującymi na uwzględnienie, w szczególności w razie całkowitej nieściągalności w rozumieniu art. 49 ust. 5b.

[2. W przypadku umarzania należności wynikających z umów określonych w ust. 1, do których zawierania został powołany Fundusz decyzję w sprawie umorzenia wydaje Prezes Zarządu Funduszu.]

<2. W przypadku umarzania należności wynikających z umów określonych w ust. 1, do których zawierania został powołany Fundusz lub Pełnomocnik decyzję w sprawie umorzenia wydaje Pełnomocnik.>

3. W przypadku umarzania należności wynikających z umów określonych w ust. 1, do których zawierania został powołany dyrektor powiatowego urzędu pracy, lub kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, decyzję w sprawie umorzenia wydaje starosta.
4. Przepisy art. 67b i art. 67d § 1 i 2 Ordynacji podatkowej stosuje się odpowiednio.

[Art. 50.

1. Organami Funduszu są Rada Nadzorcza i Zarząd.

2. Rada Nadzorcza składa się z:

1) Prezesa Rady Nadzorczej, którym jest Pełnomocnik;

1a) przedstawiciela ministra właściwego do spraw finansów publicznych;

2) przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym:

a) po jednym przedstawicielu każdej organizacji pracodawców reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,

b) po jednym przedstawicielu każdej organizacji związkowej reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,

c) dwóch przedstawicieli innych niż wymienione w lit. a i b organizacji pozarządowych.

2a. W przypadku gdy w trakcie trwania kadencji Rady organizacja pracodawców lub organizacja związkowa stanie się organizacją reprezentatywną w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, przedstawiciel tej organizacji wchodzi w skład Rady.

3. Członków Rady Nadzorczej powołuje na wniosek Pełnomocnika, a w przypadku przedstawicieli, o których mowa w ust. 2 pkt 2, na wniosek uprawnionych organizacji, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może odwołać członka Rady Nadzorczej przed upływem kadencji:

1) na jego wniosek;

2) na wniosek reprezentowanego podmiotu;

3) na wniosek Pełnomocnika, zaopiniowany przez reprezentowany podmiot.

5. Kadencja Rady Nadzorczej trwa 2 lata.

6. Do zadań Rady Nadzorczej należy w szczególności:

1) zatwierdzanie planów działalności i projektu planu finansowego Funduszu;

Nowe brzmienie ust. 2 w art. 49f wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 226, poz. 1475).

- 2) *opiniowanie kryteriów wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Funduszu, zgodnie z kierunkowymi założeniami polityki zatrudniania, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, określonymi przez Pełnomocnika;*
  - 3) *zatwierdzanie wniosków Zarządu w sprawach zaciągania przez Fundusz pożyczek;*
  - 4) *(uchylony);*
  - 5) *opiniowanie wniosków w sprawie powołania i odwołania każdego z zastępców Prezesa Zarządu;*
  - 6) *dokonywanie kontroli i oceny działalności Zarządu;*
  - 7) *zatwierdzanie rocznych sprawozdań Funduszu;*
  - 8) *składanie ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego, w terminie do dnia 20 marca każdego roku, sprawozdań z działalności Funduszu.*
7. *Obsługę Rady Nadzorczej sprawuje Biuro Funduszu.*
8. *Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb powoływania oraz odwoływania członków Rady Nadzorczej, a także szczegółowe zasady działania Rady Nadzorczej i szkolenia jej członków oraz wysokość ich wynagrodzenia za udział w posiedzeniach Rady.]*

[Art. 51.

1. *W skład Zarządu Funduszu wchodzi Prezes Zarządu Funduszu, zwany dalej „Prezesem”, i dwaj jego zastępcy. Prezesa powołuje Prezes Rady Ministrów, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru, na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Prezes Rady Ministrów odwołuje Prezesa.*
- 1a. *(uchylony).*
2. *Zastępców Prezesa, na wniosek Prezesa zaopiniowany przez Radę Nadzorczą, powołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego odwołuje zastępców Prezesa, na wniosek Prezesa zaopiniowany przez Radę Nadzorczą.*
3. *Do zadań Zarządu należy w szczególności:*
  - 1) *opracowywanie projektów planów działalności Funduszu i projektu planu finansowego;*
  - 2) *dokonywanie wyboru przedsięwzięć do finansowania ze środków Funduszu;*
  - 3) *gospodarowanie środkami Funduszu;*
  - 4) *opracowywanie szczegółowych zasad finansowania realizacji zadań, o których mowa w ustawie;*
  - 5) *podejmowanie decyzji w sprawie odraczania terminu spłat i umarzania pożyczek;*
  - 6) *sprawowanie kontroli nad wykorzystaniem środków Funduszu przekazywanych na realizację zadań określonych ustawą;*
  - 7) *(uchylony);*

- 8) *(uchylony)*;
  - 9) *współpraca z organizacjami pozarządowymi*;
  - 10) *składanie Radzie Nadzorczej sprawozdań z działalności Funduszu.*
- 3a. *Zarząd Funduszu uzgadnia z ministrem właściwym do spraw rozwoju regionalnego projekty planów działalności Funduszu i projekt planu finansowego, o których mowa w ust. 3 pkt 1, w trybie określonym w ustawie z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego²⁶⁾ (Dz. U. Nr 48, poz. 550, z późn. zm.²⁷⁾).*
  - 3b. *Zadania Zarządu, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 4, nie dotyczą środków, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1.*
  - 3c. *Zarząd Funduszu może żądać niezwłocznego zwrotu całości lub części środków do Funduszu lub zawiesić wypłatę dalszych kwot, jeżeli w ciągu roku budżetowego, w wyniku kontroli, o której mowa w ust. 3 pkt 6, stwierdzi nieprawidłowości polegające na wykorzystaniu przekazanych środków z Funduszu niezgodnie z ich przeznaczeniem.*
  - 3d. *Do oceny prawidłowości wykorzystania środków Funduszu stosuje się przepisy o finansach publicznych.*
  - 3e. *Zarząd Funduszu może dokonać podziału środków nieprzekazanych lub zwróconych, o których mowa w ust. 3c, po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Nadzorczej Funduszu i ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.*
  - 3f. *Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, tryb i zasady sprawowania przez Fundusz kontroli, o której mowa w ust. 3 pkt 6.*
4. *Zarząd udostępnia Radzie Nadzorczej, na jej żądanie, dokumenty i materiały dotyczące działalności Funduszu.*
  5. *Obsługę Zarządu sprawuje Biuro Funduszu.]*

[Art. 51a.

1. *Stanowisko Prezesa może zajmować osoba, która:*
  - 1) *posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;*
  - 2) *jest obywatelem polskim;*
  - 3) *korzysta z pełni praw publicznych;*
  - 4) *nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;*
  - 5) *posiada kompetencje kierownicze;*
  - 6) *posiada co najmniej 6-letni staż pracy, w tym co najmniej 3-letni staż pracy na stanowisku kierowniczym;*
  - 7) *posiada wykształcenie i wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Funduszu.*

---

²⁶⁾ Utraciła moc.

²⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 95, poz. 1041 i Nr 109, poz. 1158, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 100, poz. 1085, Nr 111, poz. 1197 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 66, poz. 596 i Nr 230, poz. 1921, z 2003 r. Nr 84, poz. 774 oraz z 2004 r. Nr 42, poz. 386.

2. *Informację o naborze na stanowisko Prezesa ogłasza się przez umieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Funduszu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.²⁸⁾), i Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Ogłoszenie powinno zawierać:*
- 1) *nazwę i adres Funduszu;*
  - 2) *określenie stanowiska;*
  - 3) *wymagania związane ze stanowiskiem wynikające z przepisów prawa;*
  - 4) *zakres zadań wykonywanych na stanowisku;*
  - 5) *wskazanie wymaganych dokumentów;*
  - 6) *termin i miejsce składania dokumentów;*
  - 7) *informację o metodach i technikach naboru.*
3. *Termin, o którym mowa w ust. 2 pkt 6, nie może być krótszy niż 10 dni od dnia opublikowania ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.*
4. *Nabór na stanowisko Prezesa przeprowadza zespół, powołany przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, liczący co najmniej 3 osoby, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię wyłonienia najlepszych kandydatów. W toku naboru ocenia się doświadczenie zawodowe kandydata, wiedzę niezbędną do wykonywania zadań na stanowisku, na które jest przeprowadzany nabór, oraz kompetencje kierownicze.*
5. *Ocena wiedzy i kompetencji kierowniczych, o których mowa w ust. 4, może być dokonana na zlecenie zespołu przez osobę niebędącą członkiem zespołu, która posiada odpowiednie kwalifikacje do dokonania tej oceny.*
6. *Członek zespołu oraz osoba, o której mowa w ust. 5, mają obowiązek zachowania w tajemnicy informacji dotyczących osób ubiegających się o stanowisko, uzyskanych w trakcie naboru.*
7. *W toku naboru zespół wylania nie więcej niż 3 kandydatów, których przedstawia ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.*
8. *Z przeprowadzonego naboru zespół sporządza protokół zawierający:*
- 1) *nazwę i adres Funduszu;*
  - 2) *określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór, oraz liczbę kandydatów;*
  - 3) *imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 3 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze;*
  - 4) *informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;*
  - 5) *uzasadnienie dokonanego wyboru albo powody niewyłonienia kandydata;*
  - 6) *skład zespołu.*
9. *Wynik naboru ogłasza się niezwłocznie przez umieszczenie informacji w biuletynach informacji publicznej, o których mowa w ust. 2. Informacja o wyniku naboru zawiera:*

---

²⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 132, poz. 1110 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228.

- 1) nazwę i adres Funduszu;
  - 2) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór;
  - 3) imiona, nazwiska wybranych kandydatów oraz ich miejsca zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego albo informację o niewyłonieniu kandydata.
10. Umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów ogłoszenia o naborze oraz o wyniku tego naboru jest bezpłatne.
11. Zespół przeprowadzający nabór na stanowiska zastępców Prezesa powołuje Prezes.
12. Do sposobu przeprowadzania naboru na stanowisko zastępcy Prezesa stosuje się odpowiednio ust. 1–10.]

[Art. 52.

1. Zarząd Funduszu może tworzyć i znosić oddziały Funduszu oraz określa zakres i obszar ich działania.
2. Dyrektora oddziału powołuje i odwołuje Prezes Zarządu.]

[Art. 53.

1. Prezes Zarządu reprezentuje Fundusz na zewnątrz.
2. Prezes może powoływać pełnomocników Zarządu, ustalając granice ich umocowania.
3. Do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Funduszu są upoważnieni:
  - 1) Prezes lub każdy z jego zastępców samodzielnie;
  - 2) dwaj pełnomocnicy działający łącznie.
4. Prezes wykonuje za pracodawcę czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w stosunku do pracowników Funduszu.]

[Art. 53a.

1. Nabór kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska pracy w biurze Funduszu jest otwarty i konkurencyjny.
2. Ogłoszenie o naborze zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, oraz w miejscu powszechnie dostępnym w jednostce organizacyjnej, w której jest prowadzony nabór.]

[Art. 53b.

Informacje o kandydatach, którzy zgłosili się do naboru, stanowią informację publiczną w zakresie objętym wymaganiami określonymi w ogłoszeniu o naborze.]

[Art. 53c.

Termin do składania dokumentów, określony w ogłoszeniu o naborze, nie może być krótszy niż 14 dni od dnia opublikowania tego ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej.]

[Art. 53d.

- 1. Po upływie terminu do składania dokumentów określonego w ogłoszeniu o naborze niezwłocznie upowszechnia się listę kandydatów, którzy spełniają wymagania formalne określone w ogłoszeniu o naborze, przez umieszczenie jej w miejscu powszechnie dostępnym w jednostce organizacyjnej, w której jest prowadzony nabór, a także przez opublikowanie jej w Biuletynie Informacji Publicznej.*
- 2. Lista, o której mowa w ust. 1, zawiera imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.]*

[Art. 53e.

- 1. Sporządza się protokół przeprowadzonego naboru kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska pracy w Funduszu.*
- 2. Protokół zawiera w szczególności:*
  - 1) określenie stanowiska pracy, na które był prowadzony nabór, liczbę kandydatów oraz imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 5 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze;*
  - 2) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;*
  - 3) uzasadnienie dokonanego wyboru.]*

[Art. 53f.

- 1. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia wybranego kandydata albo zakończenia naboru, w przypadku gdy w jego wyniku nie doszło do zatrudnienia żadnego kandydata.*
- 2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera:*
  - 1) nazwę i adres urzędu;*
  - 2) określenie stanowiska pracy;*
  - 3) imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego;*
  - 4) uzasadnienie dokonanego wyboru kandydata albo uzasadnienie niezatrudnienia żadnego kandydata.*
- 3. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w Biuletynie Informacji Publicznej i w miejscu powszechnie dostępnym w jednostce organizacyjnej, w której był prowadzony nabór.]*

[Art. 53g.

Jeżeli stosunek pracy osoby wyłonionej w drodze naboru ustał w ciągu 3 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy, można zatrudnić na tym samym stanowisku kolejną osobę spośród najlepszych kandydatów wymienionych w protokole tego naboru. Przepisy art. 53f stosuje się odpowiednio.]

Art. 54.

Ze środków Funduszu pokrywane są:

[1) koszty jego działalności;]

- <1) koszty obsługi wyodrębnionego rachunku bankowego Funduszu; >
- 2) (uchylony);
- 3) koszty obsługi zadań realizowanych przez samorzady powiatowe i wojewódzkie w wysokości faktycznie poniesionej, nie więcej niż 2,5 % środków wykorzystanych na realizację zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1;
- <4) wpłaty do budżetu państwa w wysokości wydatków poniesionych w miesiącu poprzednim na koszty działalności Biura Obsługi Funduszu, o których mowa w art. 45 ust. 4 – w terminie do końca miesiąca. >

Nowe brzmienie pkt 1 i dodany pkt 4 w art. 54 wchodzi w życie z dn. 1.01.2012 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241).

Art. 55. (uchylony).

Art. 56.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego składa Radzie Ministrów corocznie informację o działalności Funduszu.

Rozdział 11**Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe**

Art. 57. (pominięty).²⁹⁾

Art. 58. (pominięty).²⁹⁾

Art. 59. (pominięty).²⁹⁾

Art. 60. (pominięty).²⁹⁾

Art. 61. (pominięty).²⁹⁾

Art. 62.

1. Osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy zostały zaliczone do jednej z grup inwalidów, są osobami niepełnosprawnymi w rozumieniu ustawy, jeżeli przed tą datą orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów nie utraciło mocy.
2. Orzeczenie o zaliczeniu do:
  - 1) I grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

²⁹⁾ Zamieszczony w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 października 2010 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 214, poz. 1407).

- 2) II grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
  - 3) III grupy inwalidów traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.
3. Osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za niepełnosprawne, z tym że:
- 1) osoby, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny, traktuje się jako zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności;
  - 2) pozostałe osoby traktuje się jako zaliczone do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Art. 63.

Osoby niepełnosprawne, o których mowa w art. 62, które przed dniem wejścia w życie ustawy nabyły prawo do świadczeń lub ulg na podstawie odrębnych przepisów, zachowują dotychczasowe uprawnienia.

Art. 64. (uchylony).

Art. 65. (uchylony).

Art. 66.

W sprawach nieunormowanych przepisami ustawy stosuje się Kodeks postępowania administracyjnego, Kodeks cywilny oraz Kodeks pracy.

Art. 67.

Sprawy, które zostały wszczęte, a niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy, podlegają rozpoznaniu według przepisów tej ustawy.

Art. 68. (pominięty).²⁹⁾

Art. 68a. (pominięty).²⁹⁾

Art. 68b. (pominięty).²⁹⁾

Art. 68c.

1. Maksymalne dofinansowanie ze środków Funduszu kosztów:

- 1) działalności, w tym wynikających ze zwiększonej liczby uczestników warsztatu terapii zajęciowej, wynosi:
  - a) w 2007 r. – 95 % tych kosztów,
  - b) w 2008 r. i w latach następnych – 90 % tych kosztów.
  - c) (uchylona);

- 2) tworzenia warsztatu terapii zajęciowej wynosi w 2005 r. i latach następnych – 70 % tych kosztów.
2. Maksymalne dofinansowanie ze środków Funduszu kosztów:
- 1) działania zakładu aktywności zawodowej wynosi:
    - a) w 2007 r. – 95 % tych kosztów,
    - b) w 2008 r. i w latach następnych – 90 % tych kosztów;
  - 2) utworzenia zakładu aktywności zawodowej wynosi:
    - a) w 2007 r. – 85 % tych kosztów,
    - b) w 2008 r. – 75 % tych kosztów,
    - c) w 2009 r. i w latach następnych – 65 % tych kosztów.

Art. 68d.

W 2008 r. Fundusz otrzymuje dotację celową z budżetu państwa na realizację zadania, o którym mowa w art. 26a, w wysokości do 25 % środków zapewniających jego realizację.

Art. 68e.

W roku 2009 Fundusz otrzymuje dotację celową z budżetu państwa na realizację zadania, o którym mowa w art. 26a, w wysokości nie mniejszej niż 30 % środków zaplanowanych na realizację tego zadania na ten rok.

Art. 68f.

W 2010 r. Fundusz otrzymuje dotację celową z budżetu państwa na realizację zadania, o którym mowa w art. 26a, w wysokości do 30 % środków zaplanowanych na realizację tego zadania na ten rok.

Art. 68fa.

W roku 2011 Fundusz otrzymuje dotację celową z budżetu państwa na realizację zadania, o którym mowa w art. 26a, w wysokości do 30 % środków zaplanowanych na realizację tego zadania na ten rok.

Art. 68g.

W 2010 r.:

- 1) pracodawcy zatrudniającemu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy mniej niż 25 pracowników oraz pracodawcy zatrudniającemu co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągającemu wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6 % przysługuje miesięczne dofinansowanie w wysokości:
  - a) 70 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1,
  - b) 90 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b;
- 2) pracodawcy prowadzącemu zakład pracy chronionej przysługuje 100 % kwot dofinansowania, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b.

Art. 68ga.

W roku 2011:

- 1) pracodawcy zatrudniającemu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy mniej niż 25 pracowników oraz pracodawcy zatrudniającemu co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągającemu wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6 % przysługuje miesięczne dofinansowanie w wysokości:
  - a) 70 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1,
  - b) 90 % kwot, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b;
- 2) pracodawcy prowadzącemu zakład pracy chronionej przysługuje 100 % kwot dofinansowania, o których mowa w art. 26a ust. 1 i 1b.

Art. 69.

Traci moc ustawa z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 46, poz. 201, Nr 80, poz. 350 i Nr 110, poz. 472, z 1992 r. Nr 21, poz. 85, z 1993 r. Nr 11, poz. 50 i Nr 28, poz. 127, z 1995 r. Nr 1, poz. 1, Nr 5, poz. 25 i Nr 120, poz. 577 oraz z 1996 r. Nr 100, poz. 461), z tym że:

- 1) art. 4 obowiązuje do dnia 31 grudnia 1998 r.;
- 2) art. 19 obowiązuje do dnia 30 czerwca 1998 r.

Art. 70.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r., z tym że:

- 1) art. 6 ust. 7 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 września 1997 r.;
- 2) art. 21 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1999 r.;
- 3) art. 31 ust. 1 pkt 2 oraz art. 59 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.